

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
zemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica števil 5/L
Telefon števil 72, ponoči tudi
števil 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišstvo: Ljubljana, Prešernova
ulica števil 54. — Telefon števil 36.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica števil 4. — Telefon števil 491

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
števil 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana števil 11.842 — Praha števil 78.180.
Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 2. marca.

Naše neprestano poročanje in opomni-
ljanje klerikalnih poslanev vendarle ni
bilo zaman. Počasni vsaj nekateri go-
spodje iz SLS spoznavajo, da je dolž-
nost narodnih poslancev tudi delati, ali
vsaj pokazati dobro voljo, ako tudi ne-
dostaja sposobnosti in spretnosti. Sa-
dem let so klerikalci v parlamentu sa-
mo rušili in uganjali demagogijo; sedaj
so nekateri izmed njih krenili na pravil-
nejšo pot. »Slovenec« poveljuje »stvar-
ne, strokovnjaške in izvrstne govore«
klerikalnih poslancev dr. Hodžarja in
Antona Sušnika v podrobni proračunski
razpravi v beograjski Narodni skupšči-
ni. »Slovenec« pretravani seveda ne
vzamemo tragično, priznati pa je treba,
da se najnovejši beograjski ton klerika-
lnih poslancev tokrat vendarle prijetno
razlikuje od rovtarske domače de-
magogije klerikalnih voditeljev in listov.

Kolikrat smo zaman opozarjali, da ni
vsega samo Beograd kriv, marveč tudi
mi in mnogokrat celo v veliki meri.
Ena glavnih napak — poleg hujšajoče
in izživajoče destruktivne klerikalne
politike — je bila ta, da smo Slovenci
vse premalo in z nezadostno stvarnimi
argumenti pojasnjevali razmere naše
pokrajine. Trezen glas obeh navedenih
poslancev je utonil v krik in viku klerika-
lnih »državnikov«, ki so menili, da je
kvantiteta jezičnih naporov glavna
stvar, ne pa kvaliteta stvarnih argu-
mentov. Ali so se sedaj res spametova-
li?

Moj Bog, ena lastovka še ne napravi
spomlad, a vendar jo je prijetno po-
gledati. S tega razloga radi priznamo,
da je zlasti posl. Hodžar v debati o
proračunu ministrstva pravde našel
pravi ton in navzile vsej ostrini svoje
kritike ostal v okviru državne in narod-
ne celokupnosti. Tako smemo njegov
govor postaviti poleg dr. Pivkovega in
mu pripisati nekaj zasluge, da bo mini-
ster pravde skušal z dopolnilnimi pred-
logi vsaj nekatere krivice popraviti.
Ako bi bili poslanci SLS že 7 let tako
nastopali, kakor je nastopil sedaj dok-
tor Hodžar, bi bile razmere v Sloveniji
bihevno drugačne in ne — kakor danes
— po njihovi krivdi obupne. Slovensko
ljudstvo naj razmisli, ali je res zaslu-
žilo, da je imelo tako dolgo nespretno
in nespametno parlamentarno zastop-
stvo in to v dobi, ki bi lahko bila za
Slovence doba ogromnega napredka in
povzdiga. Ali ni usodno, da se tudi nad
našo obstojnost izrek: »Prilika zamuje-
na, ne povrne se nobena«?

Manj stvaren in neprimerno manj re-
šen je bil govor posl. Sušnika, čegar
izvajanja nikakor niso dokaz posebnega
strokovnjaštva, pač pa potrdilo stran-
karske zagrizenosti ter demagoške pre-
travnosti. Je pač vsaj malo odveč, ako
bivši minister in po poklicu profesor, v
Narodni skupščini operira s takimi pre-
napetimi in nepremišljenimi frazami,
kakor je bila ona, da je prosvetni pra-
račun za Slovence »največja krivica«,
»največja nesreča za našo kulturo«, ki
»našo kulturo naravnost uničuje«. V to
poglavje spada tudi njegova trditve, da
se slovensko ljudstvo »buni« proti pro-
svetni politiki, ker okrajni in krajni šol-
ski sveti nimajo pravice pri »ureditvi in
nadzorstvu šolskega pouka«. Niti ene-
ga slučaja take »bune« ne poznamo in
je politikujoča duhovščina ter njeni po-
svetni agitatorji so tisti, ki bi radi bu-
nili mirno ljudstvo, a nimajo posebno
velikega poguma. Kdo neki je povedal
g. Sušniku, da je Pribečević enotni
načrt za šolstvo v »Sloveniji doživel po-
polen fiasco«? Čudno ni, da se je še
g. Radiću pregluplo zdelo tako klobasa-
renje g. Sušnika. In njegova razburjena
vzmetja za teološko fakulteto, ki itak trpi
na hipertrofiji profesorjev! In zahteva
slovenskega separatista! Sušnika, da
se čimprej uvede v vse srbske in hr-
vatske šole slovenščina kot obligaten
jezik! Žal, da baš taki govori stvari sa-
mo škodujejo, četudi nevede in nehoti.
Zadostuje le nekaj takih grozljivih po-
lomij in ves efekt še tako dolgega in mor-
da celo dobro mišljenega govora je
enak ničli, odnosno vpliva baš naspro-
tno in skrajno škodljivo. G. Sušnik bi
storil bolje, da je šel za učitelja v ško-
love zavode, kakor pa, da se bavi s po-
litiko, katere se — kakor kaže njegov
govor — tudi po tolikih letih ni mogel
priučiti. Niti kulturen človek ni g. Suš-
nik, sicer bi se ne zgražal, da moramo
»pomagati zidati šole v južni Srbiji in
drugod«. Tudi če bi to bilo resnično,
bi kulturen človek ne smel delati takih
očitkov, najmanj pa kak slovenski kle-
rikalec, ki je posebno ponosen na to,
da se na leto nabere med slovenskimi
siromaki tudi čez 800 tisoč Din za »šir-
jenje kulture« med — zamorčki.

SLS se sicer trudi, da bi njeni po-
slanci v Beogradu popravili storjene
grehe in vse bi zadelo storila, samo, da
bi vsaj počasno razda zoper v vlado.
Dokler pa bo imela v Beogradu take
reprezentante, kakor je zlasti g. Sušnik,
je njen trud brezupen. Na tem za SLS
tragičnem dejstvu ne more ničesar iz-
premeniti niti prikrivanje resnice, niti
umetno hvalisanje.

Nejasna politična situacija

Vtis Radićevih rododonta v parlamentu. — Seja glavnega od-
bora radikalne stranke. — Razpis občinskih volitev v Dalmaciji.

Beograd, 2. marca. p. Tekom celega
dne je razpravljala Narodna skupščina
o proračunu prosvetnega ministrstva.
Debata je bila izredno živahna in me-
stoma celo burna, zlasti proti koncu
popoldanske seje. Opozicijski poslanci
so zelo ostro kritizirali prosv.
politiko Stjepana Radića. Prosvetni mi-
nister je bil ves čas nenavadno razbur-
jen in je opozicijo ves čas motil z
medklici. Seja je bila dobro obiskana.
Danes je imel sejo tudi glavni od-
bor radikalne stranke, ki je najprej
razpravljala le o strankarskih zadevah.
Prečitana je bil cela kopa poročil o ve-
ličih in resnih sporih, ki so se pojavili
v raznih organizacijah stranke. Govori-
lo se je tudi na dolgo in široko o iz-
ključitju nekaterih pristašev iz stran-

ke, pa tudi o zopetnem sprejemu dru-
gih, ki so bili svoj čas izključeni. Na
vrsto so prišle tudi občinske volitve v
Dalmaciji. Glavni odbor je sklenil, naj
se te volitve čim prej izvedejo. Notran-
nji minister Maksimović je obljubil, da
bo na eni prvih sej min. sveta pred-
lagal, naj se določi dan občinskih vo-
litev v Dalmaciji. Na razgovor so pri-
šli tudi številni protesti iz dubrovnške
oblasti, kjer se radikali pritožujejo nad
postopanjem radićevcev. Glavni odbor
je prepustil ministrom, da sami uredi
to stvar. Potem je prišla na razgovor
tudi proslava 80letnice min. predsed-
nika Pašića, ki bo v kratkem. Izvoljen
je bil poseben odbor, ki bo to stvar
vzel v roke. Seja se jutri nadaljuje.

Ninčić v Parizu — Stojadinović v Londonu

Sestanek z Briandom, avdijenca pri Doumergueu. — Stojadi-
novićeve konference radi naših dolgov.

Beograd, 2. marca. p. Vlada je dobila
brzojavko iz Pariza, da je dopoldne ob
9. dospel zunanji minister dr. Ninčić
izjavljajo iz Srbije. Na kolodvoru so ga po-
zdravili poslanik dr. Spalajković z
osebno jugoslovenskega poslanstva
ter zastopniki francoskih oblastí in
zlasti zunanjega ministrstva. Dr. Nin-
čić ostane v Parizu dva ali tri dni. Do-
ločeno je, da ima tekom dneva sestanek
z ministrskim predsednikom Brian-
dom in da ga sprejme tudi predsednik
republike Doumergue. Dr. Ninčić se od-
pelje potem v Ženevo na zasedanje
Zveze narodov. Določeno je tudi, da se
sostane v Parizu s finančnim ministrom
dr. Stojadinovićem, ki pride morda že
jutri iz Londona, da se pogaja s fran-
cosko vlado in lastniki bonov naših
vojnih dolgov za ureditev jugosloven-
skih obveznosti v Franciji. Zunanje mi-
niststvo računa, da bo vprašanje naših
dolgov v Franciji kmalu rešeno, ker so
upniki začeli zadnje čase popuščati.

London, 2. marca. p. Jugoslovnski
finančni minister dr. Stojadinović je
sprejel po svojem razgovoru z zaklad-
nim tajnikom Churchillom novinarje in
jim podal nekaj izjav o svojih pogaja-
njih v Washingtonu. Dejal je, da so pre-
govori dobili napredovalni in da bodo
kmalu ugodno zaključeni. O pogajanjih
z Anglijo je dejal, da je izjavil ministru
Churchillu pripravljenost jugosloven-
ske vlade, da se uredi vojni dolgovi v
Veliki Britaniji. Jugoslovnski dolgov
v Angliji znašajo približno 30 milijonov
funtov. Pogajanja za konsolidacijo teh
dolgov se prične, čim se konča prora-
čunska debata v beograjskem parla-
mentu. Z ureditvijo dolgov Zedinjenim
državam in Angliji bosta konsolidirani

dve petini celokupnega dolga kraljevi-
ne SHS. Minister Stojadinović namera-
va ostati v Parizu tri dni, nakar se po-
vrne v Beograd, kamor utegne prispa-
ti v ponedeljek.

Pariz, 2. marca. o. Povodoma dr. Nin-
čićevega prihoda v Pariz objavljajo »La
Liberté« poseben uvodnik z naslovom
»Veliko diplomatično delo«, v katerem
izjavi, da prihaja Ninčić v Pariz z na-
menom, da bo govoril o stvari. Ninčić
je prišel v Pariz, da se dogovori z Brian-
dom, kakor se je v Rimu dogovoril z
Mussolinijem in da razpravlja o duhu
locarnskega pakta. Razumljivo je, da
sričo predstojatelja vstopa Nemčije v
Zvezo narodov tudi one države, ki so
sosednje Nemčije sklepajo ožje zveze.
Kontinentalna alijansa se spontano re-
formira in bo obsegala države, ki so
sicer različne v politični formi, ki pa se
zbližujejo radi istih interesov in skrbí.
Združitev Avstrije z Nemčijo je pro-
blem, ki se utegne uresničiti že jutri in
ki zamore vreči celokupno Evropo v
nevo krvavo borbo.

NINČIČEVO POROČILO KRALJU.

Beograd, 2. marca. r. Po končanih
razgovorih z Mussolinijem se zdaj dok-
tor Ninčić nahaja na poti v Pariz. V
Montreuxu je sestavil svoje poročilo o
razpravljanjih z Mussolinijem in ga po-
tom legacijskega svetnika Milana Anti-
ća poslal min. predsedniku Pašiću v
Beograd. Pašić je poročilo predložil
kralju.

Milan Antić se je že zopet vrnil v
Ženevo, kjer se udeležuje zborovanja Zve-
ze narodov kot član jugoslovenske de-
legacije. Sledi mu še legacijski svetnik
Fotić, šef oddelka za Zvezo narodov v
beograjskem zunanjem ministrstvu.

Nova izpremena v madžarski aferi

Francoska vlada zahteva razširjenje preiskave. — Odgovidev
parlamenta. — Sin ministrskega predsednika Bethlena zapleten
v afero!

Budimpešta, 2. marca. ds. Francoski
poslanik Clinchant je sporočil ministr-
skemu predsedniku Bethlenu želje svo-
je vlade, ki želi zvedeti podrobnosti o
delovanju madžarske vlade od 17. od-
nosno 22. decembra naprej. Nadalje
želi zvedeti francoska vlada, kako je
prišlo madžarsko poslaništvo v Berli-
nu v zvezo s falzifikatorji, kar so izpo-
vedali Windischgrätz, Raba in Nados-
sy. Francoska vlada želi nadalje raz-
širjenje preiskave na člane madžarske-
ga diplomatskega zastopstva v Berli-
nu, kar je razvidno iz poročila parla-
mentarnega manjšinskega odbora.

Narodna skupščina se bo nočjo od-
godila do 16. marca, ker nočejo, da bi
se debata o falzifikatorski aferi nade-
ljevala v odsotnosti grofa Bethlena. Na
današnji seji je prišlo zopet do razbur-
ljivih scen, ko je poslanec Tibor Eck-
hardt označil vse one za zločince, ki so
nastopili proti madžarskemu narodu s
tem, da so iz falzifikatorske afere na-
pravili svetovni škandal. Med njegovim

govorom so opozicijski poslanci kli-
kali: »Zivelj ponarejevalci francoskih
frankov!«

Grof Emerik Karolyi je na včeraj-
šnjem policijskem zaslišanju odklonil
vsako izjavo o vprašanju, kje se na-
haja dokument, na podlagi katerega je
obdolžil grofa Telekija. Policija name-
rava sedaj z vsemi dovoljenimi sred-
stvi prisiliti grofa Karolyija, da bo pred-
ložil tozadevni dokument ali da vsaj
da natančne podatke o njem.

Dunaj, 2. marca. s. Po vesti iz Budim-
pešte je sin ministrskega predsednika
grofa Bethlena grof Andrej Bethlen za-
pleten v falzifikatorsko afero. Baje je
spravil v promet v inozemstvu ponare-
jene bankovce.

Pariz, 2. marca. s. Sauerwein piše v
»Matin«: Ako ima grof Bethlen res
pogum, da bo osebno prišel v Ženevo,
se ne sme pokazati nobeno omahova-
nje. Z ostrim ukorom se mora poslati
nazaj v Budimpešto.

govorom so opozicijski poslanci kli-
kali: »Zivelj ponarejevalci francoskih
frankov!«

Grof Emerik Karolyi je na včeraj-
šnjem policijskem zaslišanju odklonil
vsako izjavo o vprašanju, kje se na-
haja dokument, na podlagi katerega je
obdolžil grofa Telekija. Policija name-
rava sedaj z vsemi dovoljenimi sred-
stvi prisiliti grofa Karolyija, da bo pred-
ložil tozadevni dokument ali da vsaj
da natančne podatke o njem.

Dunaj, 2. marca. s. Po vesti iz Budim-
pešte je sin ministrskega predsednika
grofa Bethlena grof Andrej Bethlen za-
pleten v falzifikatorsko afero. Baje je
spravil v promet v inozemstvu ponare-
jene bankovce.

Pariz, 2. marca. s. Sauerwein piše v
»Matin«: Ako ima grof Bethlen res
pogum, da bo osebno prišel v Ženevo,
se ne sme pokazati nobeno omahova-
nje. Z ostrim ukorom se mora poslati
nazaj v Budimpešto.

Nove politične aretacije na Grškem

Atene, 2. marca. s. Preiskovalni sodnik je
včeraj zaslišal slugo prijetega generala Kon-
dilisla. Dokazi zaslišanih prič so zelo zanimi-
vi in značilni. Med drugim so prič izjav-
le, da so par dni pred aretacijo generala
Kondilisla opazili veliko živahnost in vzne-
mirjenje v njegovi hiši. Veliko število čast-
nikov v civilu in politiki iz opozicije so pri-
hajali k njemu in imeli v njegovem stanova-
nju sestanke. Pričakovati je po tem za-
slišanju novih aretacij.

Pravosodni minister Kundirios je podal
ostavko.

Solun, 2. marca. d. Policija in vojaška
oblasta so aretirale zopet nekaj oseb. Vče-
raj sta bila prijeta polkovnik Papadopoulos
in Kandidakis, bivši šef policije v Solunu, ki
je deportiran na otok Krit.

Zanimiv in buren dan v Narodni skupščini

Radićevi neprestani govori. — Ostra kritika posl. Grisogona in
Pribečevića. — Nemške pritožbe radi Slovenije in Pribečevićev
odgovor. — Burni prizori. — Proračun prosvete sprejet.

Beograd, 2. marca. r. Današnja skupšči-
nska seja se je pričela ob 9.15. Prvi je do-
bil besedo posl. dr. Grisogono (SDS), ki
je predvsem grajal, da prosvetni minis-
ter ni podal nobenega ekspoziceja o svoji
prosvetni politiki. Kako misli g. Radić p.b.jati
analfabizmu? Dokler se ni bil minister, je
napovedoval celo križarsko vojno proti
analfabizmu in da naj v to svrhu država
mobilizira vsa svoja sredstva. Sedaj mol-
či. Tudi ni povedal, kako pojmuje vpraša-
nje manjšin in manjšinskega šolstva. Dr.
Grisogono ostro oporeka stalšču prosvet-
nega ministra, da se narodnim manjšinam
ni treba učiti državnega jezika. Naj pogle-
dajo kako je to vprašanje rešeno v Fran-
ciji in v Českoslovaški. O srednjem šol-
stvu ni Radić v parlamentu ničesar povedal.
Vemo le, da je v Bosni izjavil, da je treba
odpraviti pouk latinščine in uvesti arab-
ščino. (Smeh). G. Radić je v polemiki de-
jal, naj imajo osnovne šole lokalni značaj
in da morajo odgovarjati potrebam in raz-
meram krajev, v katerih obstajajo. To je
točno. Ko je bil minister prosvete g. Pribe-
čević, so se ta načela upoštevala.

V drugem delu svojega govora dr. Gri-
sogono ostro obsoja kulturno ločitev, ki jo
g. Radić izvaja kot minister. On strgo
deli naše duševne velike na srbske, hr-
vatske in slovenske. Strossmayer mu je sa-
mo Hrvat, Janko Vselinović Srb in France
Prešeren Slovenec. Po Radićevem mnenju
srbskim in slovenskim otrokom ni treba
vedeti, kdo je bil Strossmayer, Srbom in
Hrvatom pa prav tako ne, kdo je bil Fr.
Prešeren. Prav depasirane so seljaške
proslave prvega hrvaškega kralja Tomi-
slava. Zgodovina nam pravi, da je bilo za
Tomislava v veljavi še suženstvo in tudi
sam Tomislav je imel sužnje. Sedaj ga pa
radićevci proslavljajo za nekakega pre-
dhodnika »seljaške demokracije«. ... Po
obširni kritiki Radićevega postopanja proti
profesorjem in učiteljem se je govornik
bavil s posameznimi postavkami prosvetne-
ga proračuna. Povišana je sicer postavka
za pokojnine od 2.266.000 Din na 3.700.000
Din, toda ta ne bo zadostovala, ker Radić
vpokojuje kar na veliko ter odpušča pro-
svetne uradnike brezupno. Ukinjen je kre-
dit za podpiranje siromašnih srednješolskih
dijakov. (Pribečević: Da, kar je za siro-
make, to Radić črta!) Nadalje je dr. Gri-
sogono kritikoval nameravano uvedbo pro-
svetnih inšpektoratov, ki se proti zakonu
in ustavi Dr. Grisogona je za tem polemi-
ziral z dr. Bazalo ter naglašal, da mora
dih narodnega edinstva prevežati vse šole.
Radić govori o federaciji v centralizirani
državi ter primerja rešitev tega pro-
blema kvadraturi kroga. Bfina rešitev pa
je edinstvo vsega naroda. (Veliko odoobra-
vanje.)

Nato je dobil besedo

radićev Ivan Pucelj.

ki je v začetku svojih izjavljanih prosil za
oproščanje, da se drzne kot priprost člo-
vek povzeti besedo v tako važni in deli-
kati stvari, kot je proračun ministrstva
prosvete. (Cela skupščina se smeje.) Po-
tem je zagovarjal politiko Stjepana Radi-
ća in dejal, da so Slovenci z njo silno za-
dovoljni.

Za njim je govoril davidovičev Rsta
Jojić, potem pa

prosvetni minister Stjepan Radić.

ki je dejal, da že od nekdaj obstoje med
Srbij in Hrvati velike simpatije in tudi lj-
ubezen. Omenjal je stike škola Strossma-
yerja in bana Mažuranića s Srbi. Radić je
potem odgovoril na očitek, da je bil za
avstrijsko aneksijo Bosne in Hercegovine,
češ da je želel, da se Bosna in Hercegovina
osvobodita Madžarov. V polemiki s
poslancem Jojićem je trdil, da v Črni gori
ni bila Narodna skupščina ono, kar je bil
hrvaški Sebor, ki je bil najstarejši parla-
ment v Evropi! Danes imamo edinstveno
politiko. S Hrvati se veseli tudi Srbi in
obratno. Naša inteligenca se mora ameri-
kanizirati, oslati pa mora slovansku. Ra-
dić je potem govoril o potrebah Južne Sr-
bije in Dalmacije in brani politiko svojih
prednikov — prosvetnih ministrov Vukić-
evića, Trifunovića in Pribečevića, ki je bila
cprezna. To njihovo delovanje moramo na-
daljevati. (Dr. Žanić: Bravo! Pribečević in
Radić naj se poljubita!)

Svetozar Pribečević

je najprej ugotovil, da ni točno, kar trdi
Radić o svojem delovanju pri aneksiji Bos-
ne in Hercegovine. Radić je takrat izjavil
v »Domu« v članku, ki ga je sam spisal in
podpisal, da je ruskim generalom in diplo-
matom nasvetoval, naj se Rusija ne raz-
burja radi aneksije Bosne, temveč naj jo
podpira, ker je bolje, da jo ima kulturna
Avstrija kot pa divjaški Srbi. (Radić: Tega
ni bilo v »Domu«! Pribečević: Pač, poka-
zati Vam hočem dotično številko! Radić:
Ako mi to dokažete in pokažete dotično
številko »Dom«, podam svojo demisijsko!)
Nato je posl. Pribečević pojasnjeval svoje
delo kot prosvetni minister. UJU v Zagre-
bu je res dal 300.000 Din in to iz važnih
državnih politik, političnih in prosvetnih razlo-
gov. Denar je šel za učiteljski dom in za
menzo siromašnim učiteljem.

Popoldanska seja Narodne skupščine se
je začela ob 5. Najprej je govoril davidovi-
čev Grol, za njim pa se je zopet ogla-
sil Stjepan Radić, ter je polemiziral z opo-
zičijo, ni pa povedal nič novega.

Potem je dobil besedo

Nemec dr. Kraft.

Med njegovim govorom je prišlo do izred-
no burnih nastopov, da mestoma govornika
niti ni bilo mogoče slišati. Dr. Kraft je m.
dr. razlagal razmere v Sloveniji in trdil,
da se tamkaj z Nemci silno krivično postop-
pa, ker so jim odvzete vse srednje šole in
kulturne ustanove, kakor n. pr. nemško
gledališče v Ljubljani, Filharmonična druž-
ba in drugi podobni zavodi, ki so jih imeli
do prevrata. Vsi ti zavodi so bili zaplen-
jeni in potem poslovenjeni. Navedel je tu-
di slučaj dekleške šole v Mariboru. Zahte-
val je, da se Nemcem vrne prvotna »kul-
turna posest«. Ostro je napadal Pribečevi-
ća, ki da je hotel iztreti Nemce! (Radić:
In imel je prav! Pribečević Vas najbolj
pozna. Jaz bom proti vam uporabljal Pri-
bečević recept, ker ga zaslužite!)

Burni prizori.

Vladna večina in zlasti radićevci so po-
stajali za govoru dr. Krafta vedno bolj
nervozni in so končno začeli kot blazni
kričati in tolči po klopih. Zahtevali so, naj
dr. Kraft konča. Posl. Salih Baljić (musl.)
je skušal pomiriti radićevce in zahteval, naj
se dovoli dr. Kraftu govoriti. Radićevci v.
Trnjari je hotel nekaj Salih Baljiću reči, ali
ta je skočil razključil pokonci in zaklical:
Vi ste navaden zagrebški fakir! Vi ste no-
sač, jaz pa sem profesor! Po teh besedah
je nastal v dvorani še večji vršak. Posl.
Trnjari je navajal na posl. Baljića da ga
udari, kar pa so drugi poslanci preprečili,
vendar ni bilo mogoče vzpostaviti reda in
miru. Radić je kričal Kraftu: Vi ste blazen!
Dr. Kraft je moral prekiniti svoj govor, kar
je storil z ostrim protestom proti vladi.

Pribečević odgovarja Kraftu.

Ko se je razburjenje nekoliko poleglo, so
je oglasil k besedi posl. Pribečević, da od-
govarja dr. Kraftu. Poslanci nemške nardo-
nosti naj si zapomnijo, da imajo v naši kra-
jevini Nemci in Madžari veliko več privi-
legijev na prosvetnem polju kot naši rojaki
v onih deželah, kjer vladajo Nemci in Ma-
džari. (Dr. Kraft: To ni res!) Pribečević:
Slovenci v Avstriji imajo le tri slovenske
ljudske šole v svojem materinem jeziku,
ali bolje rečeno, pouk v materinščini. Seve-
da se v teh šolah vrši tudi pouk v nemškem
državnem jeziku. Temu nasproti pa imajo
naši Nemci par sto ljudskih šol, kjer je uč-
ni jezik nemški, uči se pa tudi državni je-
zik, kar je baš v interesu teh Nemcev. Ta-
kzovane utrakvistične šole so Nemci usta-
novili le zato, da jih kažejo iznozemstvu,
češ, da priznavajo tudi našim rojakom go-
tovo pravice. V resnici pa so to le šole z
nemškim učnim jezikom. G. dr. kanceler dr.
Ramek mi je pojasnjeval, da Slovenci sami
ne žele šol v materinščini, čemer se on se-
veda ne sme protiviti. Odgovoril sem mu:
Ako bi hotel biti ravnotako ciničen, bi laho-
ko dokazal, da so tudi Nemci pri nas proti
ljudskim šolam z nemškim učnim jezikom
Toda naša kraljevina je od prevrata dalje
kazala na prosvetnem polju, da ne goji m-
rznje do Nemcev, ampak da je njena pro-
svetna politika liberalna. Zato imamo tudi
šole z nemškim in madžarskim jezikom. (Dr.
Kraft: Toda Nemci nimamo srednjih šol!)
O konvencijah o zaščiti narodnih manjšin
ni naša država dolžna, vzdrževati kakršno-
koli srednjo šolo z nemškim ali madžarskim
učnim jezikom — a vseeno smo Vam jih
dali!

Govor Svetozarja Pribečevića je zborni-
ca sprejela z enodušnim burnim odobrava-
njem.

Dr. Kraft je potem zopet dobil besedo in
protestiral v imenu kulture, da baje ne dobe
Nemci pri nas onih pravic, ki jim gredo. Za
izvajanja dr. Krafta se je polastila skupščina
velika nervoznost in vedno bolj naraščajoče
razburjenje. Mnogo poslancev je zahtevalo,
naj se debata o prosvetnem resortu prekine
in jutri nadaljuje, kar pa je predsednik od-
klonil.

V največjem nemiru in hrupu je dobil be-
sedo posl. Demetrović (SDS). Ugotovil
je, da iz vseh petih govorov prosvetnega mi-
nistra ni bilo mogoče razbrati, kako hoče
izvesti politiko svojega resorta. Edini sledo
v njegove prosvetne politike se vidijo v
strašnem preganjanju državi in narodu zve-
stih profesorjev in učiteljev. Govornik je
svoja izjavljana podpretilj z mnogimi pri-
meri. Prosvetni minister je pokrovitelj raz-
nih separatističnih organizacij učiteljev, pro-
fesorjev in Sokola. (St. Radić: »In tudi pla-
ninec!«) Med govorom poslanca Demetro-
vića je bilo zopet mnogo burnih nastopov,
v katerih so se zlasti odlikovali radićevci
in dr. Žanić.

K besedi je bil priглаšen še St. Radić, ki
je hotel imeti svoj šesti govor, vendar je
proti vsakemu pričakanju opustil to svojo
namero in se odrek besedi. Končno je vlad
na večina sprejela proti glasovom opozicije
proračun ministrstva prosvete, nakar se je
seja zaključila po 9. zvečer. Prihodnja seja
jutri dopoldne z dnevnim redom: Debata o
proračunu ministrstva ver.

Sodnijske razmere v Sloveniji

Govor nar. poslanca dr. Ljudevita Pivka o proračunu ministrstva pravde v Narodni skupščini dne 28. februarja 1926.

Gospodje narodni poslanci! Usolam si dati nekoliko besed speclječno k poglavju 36., da se spozna, kako je ta proračun iz raznih ozirov slab in nezadovoljiv. Poglavje 36. določa stroške za potrebe višjega deželnega sodišča v Ljubljani.

s podrejenimi okrožnimi in okrajnimi sodišči.

Ves ta proračunski predlog nosi pečat šte denja. Toda v resoru ministra pravde je težko najti one postavke, v katerih bi se moglo mnogo prišediti. Naravno je, da so se vrgli, ko se je govorilo o štedenju, edinole na redukcijo uradnikov.

Sodnikov pa ni bilo mogoče reducirati, ker so stalni nameščenci. Kaj je še preostalo? Samo pisarji. Verjetno je, da bi tudi sodniki doživeli sedaj katastrofo redukcije, ako bi ne imeli sreče. Tudi pet sodnikov more opraviti posle, ki jih izvrši osem sodnikov. Treba je samo nekoliko več delati in tako bomo zopet živi in zdravi. Sedaj ko je redukcija sodnikov nemogoča, le v odstavku 200 (pisarniški osebje) predlagamo zmanjšanje pripravniških mest, tako da bi od pred laganih 35 ostali samo dve. To zmanjšanje števil pripravnikov od 35 na 2 pomenja zelo mnogo za okrožje velikega apelacijskega sodišča, ki ima 55 uradov.

Enako srečo je imela roka, ki je izvajala redukcijo v drugi postavki skupine 200. Število 222 zvanikov za področje višjega deželnega sodišča, le v resnici številu, ki se more zdeti visoko, in to število je zmanjšano. Mogoče je, da v ministrstvu same niso pravilno računali, ko so dovolili, da se

število zvanikov zmanjša kar ni opravičeno niti v finančnem pogledu, a še manj s stvarnimi razlogi. Zakaj pod naslovom zvanikov funkcionarjev mnoge pangoz sodnih namestencev, n. pr. oficijali pisarji, pisarniški pomočniki, poduradniki, izvrševalni organi, višji pazniki in jetniški pazniki. (Minister pravde Giurčič: Imate prav g. poslanec, to bomo popravili!) Jetniški pazniki ne morejo biti odpuščeni, ker so absolutno potrebni, in potem pade ta redukcija na račun zvanikov, pisarjev. Na ta način bi prišlo na 55 uradov tako malo pisarjev, da bi malokateri urad imel samo po enega prepisavača.

V proračunskem odstavku 200 je pod postavko 2. sedaj vstavljenih 207 zvanikov kar pomenja, da je njihovo število zmanjšano od 222 na 207. Torej bi bila redukcija in odstotek zmanjšanja malih. De facto pa je črtano še 35 ljudi, ki imajo po kvalifikaciji pravico do III. kategorije in ki niso bili v statusu zvanikov, temveč v postavki pri pravnikov.

V proračunskem predlogu so črtani tudi stroški za 26 dnevničarjev in oficijantov

kakor tudi za vse sodne dostavilce, kar po menja, da nimajo nobene plače več, ker so kontraktualni nameščenci. Pomislimo, da so ti uradniki služili po 25 let ter nekateri tudi po 40 let ob naskromnejši plači pri sodiščih in da se bodo sedaj odpuščili.

1. aprila brez pokojnine, ker po uradniškem zakonu nimajo pravice do pokojnine. Prej so dobivali milostno pokojnino, a kako se bo postopalo sedaj z njimi? Jasnó je, da ne bodo dobili ničesar! Eden izmed predgovornikov je demonstiral z nekoliko primeri kako so v zadnjih petih letih naraščali posli pri sodiščih.

medtem ko se je število namestencev zmanjševalo. Naše sodno osebje je prevzelo z zakonom od 3. septembra l. 1920, tudi vse voline posle, ki jih prej sodišča niso imela. L. 1920, je bil torej prvi velik skok v številkah izvršenih poslov pri sodiščih. Pri apela ciji v Ljubljani je bilo 169.000 predmetov. Razen tega so prevzela sodišča

nova bremena

ker so jim bila v poračunskih dvanajstih letih za 1922-23 odkazane invalid. zadeve. Tako so narasli pri ljubljanskem apelacijskem sodišču predmeti na 210.000, v l. 1925, na 235 tisoč. Treba bi bilo, da se istočasno povečava tudi število uslužbencev. V področju apelacijskega sodišča je bilo pred vojni in vse do 1918, 1150 do 1170 namestencev. L. 1922 je to število naraslo na 1836 z redukcijo od 20. aprila l. 1922, pa je padlo zopet na predvojno stanje 1172. Kljub povečanemu delu smo doživeli druzo in tret jo redukcijo. Proračun za l. 1922-23 je zopet odvzel kakih sto namestencev, dne 3. julija 1923, novih 66, tako da smo imeli preteklo leto le še 1002 namestencev. In

sedaj jih bomo imeli 900.

To pomenja, da je pri sodiščih ljubljanske apelacije okoli 80.000 aktov na leto več in da je okoli 250 ljudi za izvrševanje poslov manj.

Imamo zelo zanimivo

statistično dela teh sodišč

Število civilnih pravnih zadev je znašalo l. 1919 10.500, a l. 1925, že 22.000. Število izvršenih je naraslo l. 1920, na 13.000, l. 1923 na 26.000, l. 1924, na 33.000 in l. 1925, na 48.000 Torej

od 13.000 na 48.000

iz tega se more izvesti tudi zaključek o gospodarskem položaju pri nas.

Meničnje zadeve imajo naslednje razmerje: l. 1920 imamo pri sodiščih 110 slučajev l. 1925, pa 1575. Število vpisov v zemljiške knjige je vedno bolj naraščalo od 47.000 slučajev v l. 1920, na 55.000 v l. 1925. Tu hočem poudariti še neko zelo značilno stvar

Število zločinov.

Pri narastu sodnih poslov ima do gotove meje vpliv in važno vlogo tudi postopek ministrstva socialne politike, ker je po ome njenem dvanajstinskem zak. od 3. VI. 1923, čl. 35, prešlo v ministrstvo pravde okoli 160 tisoč aktov. Izmed teh jih je spadalo v področje ljubljanske apelacije 25 tisoč. Bilo bi seveda v redu, ako bi se ne nakazalo delo samo drugemu, temveč da bi ministrstvo so cialne politike izvajalo posledice zmanjšanja svojega dela tudi v svojem proračunu.

Ako imam toliko in toliko dela manj, bi bilo treba za toliko tudi zmanjšati proračun, ali pa bi se morali tozadevni stroški dati na ministrstvo pravde. Mislim, da ministrstvo pravde ni bil odkazan niti vinar niti en človek, ki bi moral vrstiti to delo. Ni smo čuli, vsaj jaz ne, ali je bila kaka svota izdana za to svrhu ministrstvu pravde na razpolago. (Minister pravde Giurčič: Nič, nič!) Na nas, ki gledamo od strani na to poslovanje med ministrstvi, napravlja to po stopanje vtis, da tu nekaj ni v redu. Že l. 1923, bi se moralo to upoštevati in bi se morali ministrstvu pravde povišati krediti.

Nekaj sličnega se je zgodilo ministrstvu pravde v sodelovanju z ministrstvom javnih del. Včeraj sem čul, da je minister javnih del prevzel v svojo skrb grajenje in vzdrževanje državnih zgradb.

V proračunu ministrstva javnih del nimamo niti ene postavke za vzdrževanje zgradb in za graditev sodnih poslopij v področju ljubljanske apelacije.

(Minister pravde Giurčič: Nikjer ni ničesar.) Ministrstvo pravde torej ni vstavilo ničesar v svoj proračun, ker je bilo prepričano, da bo to storilo ministrstvo javnih del. Ali pa je bilo ministrstvo pravde obveščeno, da se bodo ti stroški ertali v proračunu ministrstva javnih del?

Sodno poslopje v Celju.

o katerem je g. minister obveščal. (Minister pravde: Ni uporabno!) se nahaja v takem derutnem stanju, da se je moralo sodišče izseliti in da se sedaj nahaja v privatnem poslopiju. Kočkar mi je znano, le sodišču tam tudi že odpovedano in so mora že letos izseliti. Ne vem kam za bodo prenesti. Ali za hoče nastaniti v barakah? V proračunu ne vidimo nobene možnosti, da se popravi staro poslopje. V to svrhu je bil stavljen v proračunski predlog prvi obrok l. milijona dinarjev od potrebnih dveh milijonov dinarjev, sedaj ni v proračunu ničesar. Država pa nima v Celju niti barake, da bi se moralo nastaniti v njej sodišče.

Tretje ministrstvo, ki stopa slično z ministrstvom pravde, je ministrstvo financ. Da bi se

v vprašanju izplačevanja pokojnin končno napravil red, je finančni minister odredil, naj vsak resor tekem leta dni prevzame svoje upokolence. In res, minister pravde bo sedaj izplačeval svoje upokolence. V to svrhu je vstavljena za področje ljubljanske apelacije vsota 475.000 Din na račun pokojnin. To je vsota, s katero more minister vpokoliti 10 do 12 ljudi, vsi ostali upokolenci pa morajo ostati brez pokojnin in ne dobe ničesar.

Ne vem, kaj bo z uradniki, s sodniki, ki imajo avtomatskim potom preiti v višje skupine in kategorije.

ko pridejo na vrsto za napredovanje. (Minister pravde Marko Giurčič: Prišli bodo v izredni kredit.) Dobro, Toda ako ne bo izrednega kredita, ne bodo napredovali, temveč bodo čakali in čakali...

Veliko krivico vidim tudi v čl. 211 finančnega zakona, s katerim se

ukinja čl. 123 uradniškega zakona in z njim možnost nakazovanja predjuma uradnikom. Uradniki, ki jih je zadela nesreča, kar je vedno mnogo slučajev, so mogli doslej dobivati predjuma, sedaj pa to ne bo več dovoljeno.

Nadalje se

ukinja veljavnost čl. 137 uradniškega zakona po katerem se je uradnikom, ki so postali v službi nesposobni, vračunalo 10 let več z pokojnino. Meni je znan slučaj da so v jetnišnici lopovi ranili nekega paznika, ki je postal nesposoben in je moral v pokoj. Prizna lo pa se mu ne bo 10 let več, četudi je nesposoben za vsako delo. To je velika krivica.

Sploh pa ni razvidno, kakšno podporo morejo uradniki sploh dobivati. V drugih resorih je nekoliko boljše. Poglavje 54 proračuna za Dalmacijo izkazuje malenkostno vsoto 20 tisoč dinarjev, ki je ustavljena na račun podpor in nagrad. To je sicer majhna vsota, vendar pa je le nekaj.

Omeniti hočem še eno stvar.

vdove sodnikov.

In prosim ministra pravde naj ne demantira. V sosednjih državah prejema vdove po mozevi smrti za en kvartal plačo v svrhu pokopanja pogrebnih stroškov kot podpore. Po našem novem zakonu dobe vdove na račun pogrebnih stroškov dvomesečno plačo, toda samo tedaj, ako dokažejo, da nimajo razen pokojnine nobenih drugih dohodkov. Koliko je slučajev, da je resorni minister, v našem slučaju minister pravde, predlagal finančnemu ministru, naj se ne izplača tel ali omi vdovi zakonita podpora?

Nisem še čul da bi finančni minister rešil vsaj eno prošnjo iz področja ljubljanske apelacije.

Nisem čul, da je rešil vsaj eno prošnjo iz prečasnih krajev. Znano pa mi je, da to podporo dobivajo vdove v srbskih krajih. Ako more g. minister demantirati, bi mi bilo zelo ljubo, ker nisem človek, ki bi hotel očitati nepravilnosti in delati razlike, kjer bi ne smele biti in kjer moreže ni nepravilnosti. Vdove v Sloveniji so ravno tako sirote, kakor so vdove v Srbiji (Minister pravde: Tako je!) Jaz se temu čudim, to mora biti enako za vse. Vprašam, ali je rešena vsaj ena prošnja iz Slovenije? (Minister pravde Giurčič: To bom naredil.) Ko sem v ministrstvu interveniral za izplačilo podpore, so mi enkrat rekli, da pravilnik še ni gotov, drugič pa, da je treba še to in ono itd. Sedaj so

odpravljene tudi milostne pokojnine in mi bomo seveda kljub temu živi in zdravi...

Z ukinitjem urada, ki je potreben, se mora ustvariti drug, ali pa se morajo posli tega urada odkazati drugemu uradu, ki mora razširiti svoj delokrog, ker je kaj drugega nemogoče. Ne vem, ali imamo v sodnem resorju danes nepotrebne urade. S tem proračunom pa se sedaj

odpravljajo nekateri oddelki za oravosodje tako tudi v Ljubljani. V tem oddelku za pravosodje v Ljubljani je bilo zaposlenih pet konceptnih moči, en pomočnik in trije pisarniški uradniki. V ukinitju tega urada se jasno vidi tendenca centralizacije. Toda nič zato, ako je ministrstvo v Beogradu sposobno vrstiti vse posle, ki jih je doslej vršil oddelk za pravosodje v Ljubljani. Vprašam pa, kdo naj vrši te posle v ministrstvu, ker ni razvidno, da je povečano število uradnikov za te posle v centrali, ki so se do leti vršili pri oddelku za pravosodje v Ljubljani. Iz proračuna ni razvidno, ali je kako nadomestilo za reducirane pravnike. Meni se sdi pojav ukinitja oddelka za pravosodje tembolj čuden, ker vidim v 27. poglavju in v odstavku 161.

kolosalen aparat oddelka ministrstva pravde v Zagrebu.

Samo ta oddelki so ukiniti, med tem ko so ukiniti vsi drugi. Nočem misliti, da je to mogoče uspeh sedanje koalicije. Vprašam pa gospodje, ali ste prepričani, da se bodo centralizirani pravni posli v Beogradu reševali bolje in lažje, kakor so se doslej? Omeniti hočem še, da je bilo za področje ljubljanske apelacije svoječasno 7 pravnikov v centrali pri ministrstvu na Dunaju in to v času, ko so bili tamkaj posli decentralizirani. Teh sedem pravnikov je imelo dovolj dela v centrali. Danes meni ni znano, kako se bodo vršili posli za eno ali drugo apelacijo v Beogradu in koliko uradnikov je za to svrhu na razpolago.

Preiti hočem na drugo stvar.

Ugled države se cenil v veliki meri po pravnih razmerah.

ki vladajo v državi, in od pravnih razmer v naši državi je gotovo v veliki meri odvisen kredit, ki ga išče država. Mislim, da ima naša država največji interes na tem, da gledajo naši sosede v njej urejene pravne razmere in dobro funkcijoniranje sodišč. Ako vzamemo v poštev še zemljepisni položaj ljubljanske apelacije, kjer imamo tri različne državne meje, tri sosede, ki so v pravnem pogledu deloma odlično urejeni, potem je jasno, da mora ministrstvo pravde o pravnih razmerah tudi v Sloveniji kakor v celi državi voditi poseben račun. Ne more se vzdržati nekdanja pravna solidnost na isti višini, ako ministrstvo pravde dovoljuje, da se v proračunu vsako leto reducira osebje, in ako ne upošteva dovolj, da morajo biti sodniki in razno sodno osebje gmotno zavarovani.

V tem pogledu je bilo pri nas vedno razmeroma precej dobro. Toda v poslednjem času se pri nas pojavlja splošna gospodarska kriza in poznam ji je

žalosten slučaj iz Celja.

da se je namestene sodne pisarne v imenu finančno slabo situiranega osebja obrnil na javnost s prošnjo za pomoč. To je značilno za današnje bodo sodnih namestencev. Razume se, da je bil dotični uradnik kaznovan z ukorom, a Državni svet mu je še odtegnil od plače! Ako se namestenci obračajo na javnost s prošnjo za pomoč, kam naj prideta potem avtoriteta in ugled državne uprave?

V tem slučaju pa tudi vidimo, da omejen namesteneč pri nas prihaja, da bi jermal na skrivaj. To je še dobro. Toda kaznovanje je moral biti. Čuje se nekaj sličnega ali pa še slabšega iz Beograda. Ali je znano, da se je neko

sodišče obrnilo na advokata s prošnjo, naj s skupno akcijo omogočijo sodišču, da pride do pisarniške opravke, kar za nabavo te opravke ni proračunske možnosti? Nastane vprašanje, ali se potem še more govoriti o popolni neodvisnosti in objektivnosti sodišč, ki so sprejeli pisarniško opravko od zasebnih oseb, od advokatov.

Naj rečem še par besed

o avtomatskem napredovanju sodnikov. Sodniki napredujejo do 20. leta službe popolnoma avtomatski, a z 20. letom so dokončali svoje napredovanje in potem služijo do popolne pokojnine še 15 let. Vprašam, ali ne obstoji v tem in takem sistemu avtomatskega napredovanja nevarnost, da delajo sodniki zadnjih 15 let brez prave ambicije, ker ne morejo ničesar več pričakovati. Mislim, da je taka šablona v napredovanju škodljiva.

Naš novi zakon o uradnikih ne upošteva dovolj razlike, neenakost dela enega ali drugega uradnika. Ni vseeno, ali je kdo senatski predsednik ali pa predsednik okrožnega sodišča oziroma sodnik v kakem okrajnem sodišču. Sedaj pa so vsi sodniki enaki in vsi enako napredujejo.

V ministrstvu pravde zlasti pa zakonodaj bi morala vladati moderna načela

in vse ono, kar se ustvarja novov, bi moralo biti najmoderneje. Mislim tu predvsem, da se narodu ne sme odvzeti možnost sodelovanja pri sodiščih, da se mu ne sme onemogočiti vstop v sodišče. Moderna načela zakonodaje predvsem zahtevajo

ublažitev težkih pogojev za sodno zaščito. Treba bi bilo, da se uredbe sodne ekspoziture v oddaljenih krajih in potrebno bi bilo, da se dajejo narodu pri sodiščih brezplačni pravni nasveti.

Čujejo se pritožbe, da

novi sodni naraščal

ni tak, kakor bi moral biti. Smatram, da bi lahko minister pravde v tem pogledu mnogo storil. Ako zasebne ustanove dvigajo nivo svojih namestencev z raznimi tečajji, ki jih vzdržujejo, in ako gospodarske organizacije pa tudi politične stranke vzgajajo vedno boljše ljudi s šolanjem in v tečajih, zakaj bi tudi ministrstvo pravde ne pooblastilo stare praktično izveščane sodnike, da bi imeli praktične kurse s svojimi mlajšimi tovariši. Smatram, da je

nadziranje sodišč

zelo potrebno. To pa je danes popolnoma prenehalo, ker ni budžetne možnosti za plačevanje potnih stroškov inspektorjev...

Dotakniti se hočem še neke mednarodne zadeve, o kateri sem čul pritožbe v Pragi in ki ji hočem tu navesti v interesu dobrih mednarodnih odnosov s prijateljsko češkoslovaško državo. Stvar se tiče izvrševanja konvencije o vzajemni pravni pomoči

Mi imamo tako konvencijo sklenjeno s Češkoslovaško. Medtem, ko Čehi izvršujejo, kar jim konvencija nalaga, mi kot druga pogodbenca stranka ega ne delamo. Čul sem, da nam Češkoslovaška grozi z odpovedjo te pravne konvencije, ker mi ne vršimo svojih dolžnosti. Prosim ministra pravde, naj izvrši preiskavo, koliko aktov je došlo iz Češkoslovaške v našo državo, na podlagi katerih se je zahtevala sodna pomoč, in v koliko slučajih se ni ničesar ukrenilo in ni oddal noben odgovor. Vprašal sem v Pragi, kako je to mogoče in dobil sem odgovor, da se iz naše kraljevine akti sploh ne vračajo. Treba je čakati po dve leti in še več in še potem ni nobenega odgovora. Mislim, da je v smislu dogovorjene vzajemnosti potrebno, da izpolnimo vse, kar nam konvencija nalaga, zlasti pa napram prijateljski državi, ker prijateljstvo ali nimamo preveč, in one, ki jih imamo, ne smemo odbijati od sebe s takim postopanjem.

V tem oziru pa imam še hujšo pritožbo. Tiče se sodniške pomoči med našimi lastnimi sodišči. Rečem samo tole:

Ne more biti edinstva med nami, ako sodišča iz Srbije ne odgovarjajo na vprašanje sodišč iz prečasnih krajev.

Ako se to pritožujemo, da nimamo pravno pomoči, da nimamo potrebne vzajemne pomoči med sodišči v naši državi, kako naj

nudimo potem pravno pomoč drugim državam, s katerimi stojimo v pravnih odnosih? Ako prevzamemo mednarodno obveznost, je naša častna in prva dolžnost, da to obveznost tudi izpolnjujemo.

Naj končam. Z dobro vzajemno sodno pomočjo v naši državi bomo dosegli zopet lep korak zblizljanja in povečali bomo kredit, ki ga danes ni med nami, ker nimamo zaupanja. N. pr. trgovci iz prečasnih krajev nima zaupanja, da bo dobil tukaj svojo pravico in trgovci od tu nima zaupanja, da bo dobil onstran svojo pravico, ker ni zveze med sodišči. Tudi v resoru ministrstva pravde ni videti dovolj dela za edinstvo. Minister pravde bi moral v tem oziru vsaj v svojem resoru ojačati čustvo našega narodnega edinstva (Živahno odobravanje.)

Kandidature na ženevske sedeže

Chamberlain podprta Poljsko. — Izjave Masaryka, Beneša in Romanonesa. Tudi Kitajska zahteva stalen sedež.

London, 2. marca, d. Ameriški listi poročajo iz Berlina, da je prvi vzrok za preokret Anglije v vprašanju dodelitve stalnega sedeža v Svetu Zvez narodov Poljski iskati v dejstvu, da je Nemčija nedavno dovolila Rusiji kredit 300 milijonov mark. Britanska vlada je proti dovolitvi tega kredita svoj čas s povdankom protestirala. Nemčija pa se pritisku ni vdala. Zdaj izvaja londonska vlada nov pritisk na Berlin s tem, da podpira poljske želje.

Glavno glasilo delavske stranke «Daily Herald» piše, da je prišlo v vprašanje sprejema Poljske v Zvezni Svet do krize v Baldwinovem kabinetu in da so vsa Baldwinova prizadevanja, da nasprotstva izgleda, bila doslej brezuspešna. Chamberlain je baje izjavil, da je dal svojo besedo Briand, grofu Skrzynskemu in zastopniku Španije Quinonesu de Leon in da rajši poda ostavko, kot da se izneveri svoji besedi.

Zunanji minister Chamberlain je podal parlamentarnemu odboru za Zvezo narodov važne izjave. Navzočih je bilo kakih 400 poslancev in lordov. Čeprav je bila seja strogo tajna, se je vendar nekaj zvedelo o vsebini Chamberlainovih izjav. Chamberlain smatra, da angleška delegacija v Ženevi ne sme imeti vezanih rok. Seveda pa bo upoštevala mnenje parlamenta in javnosti. Minister je tajil, da bi se bil obvezal napram Briand ali Poljski, pristavil pa je, da je prepričan, da bi bil vstop Poljske v Svet Zvez narodov koristen, kar se seveda ne sme razlagati kot protitutež proti Nemčiji. Chamberlain ni povedal, ali naj se Poljska sprejme takoj ali pozneje. Kar se tiče zahteve Španije in Brazilije, ni ta zadeva nikakoli novost in se bo moralo o njih sklepati ob svojem času.

Kolonijalni minister Amery je izjavil, da mu zaenkrat ni mogoče obvestiti zbornice o stališču dominijonov napram razširjenju Sveta Zvez narodov.

Baldwin je sporočil poslanski zbornici, da bo najkasneje v četrtek podal vladno izjavo o stališču kabineta glede stalnih sedežev v Zvezinem Svetu. «Daily Express» prinaša razgovor lady Drummond Hay z dr. Benešem in s prezidentom Masarykom. Oba državnik sta izjavljata za pritegnitev Poljske, Španije in Brazilije med stalne člane Sveta Zvez narodov.

Grof Romanones je izjavil angleškemu časopisu, da je zahteva Španije po stalnem sedežu docela upravičena in da je ta zahteva bila odklonjena l. 1922. le vsled odpora ene same države. Odkar je Španija z mirom v Utrechtu zgubila položaj velesile še ni bilo usodopolnejšega trenutka v zgodovini Španije. Španska nevtralnost med vojno in po njej daje Španiji pravico, da zahteva stalen sedež v mirovni družbi.

Kitajski poslanik Chu, ki je obenem zastopnik Kitajske pri Zvezi narodov, je izjavil, da njegova vlada le tedaj ne bo motila harmonije v Ženevi, če se tudi ostale države, ki zahtevajo stalne sedeže, odpovedo svoje zahteve. V nasprotnem slučaju se bo Kitajska sklicevala na veliko število svojega prebivalstva, na starost svoje kulture in civilizacijo in geografsko načelo ter bo zahtevala zase stalen sedež v Svetu Zvez narodov.

Pariz, 2. marca, s. «New York Herald» poroča: Ministrski predsednik Briand je dal francoskemu poslaniku v Berlinu nalog, naj obvesti nemški zunanji urad o njegovem mišljenju, da nemški ugovori glede sedeža Poljske v Svetu Zvez narodov ne slonijo na pravični podlagi.

London, 2. marca, s. Kakor javljajo iz Tokija, je japonska vlada dala svojim delegatom za zborovanje Sveta Zvez narodov obširna pooblastila za reševanje vprašanja Japonska je po oficijoznem obvestilu v načelu proti vsakemu razširjenju Sveta Zvez narodov, pač pa se bo, ako bo večina Sveta storila nasproten sklep, pridružila tej večini.

Pariz, 2. marca, k. Na današnji debati o locarnskih pogodbah je ministrski predsednik Briand odločno protestiral proti namigavanjem, da je Francija načela vprašanje razširjenja Sveta Zvez narodov z namenom, da se izogne obveznostim, ki jih je prevzela napram Nemčiji v Locarnu, in da stori proti Nemčiji gotove varnostne odredbe. Opozoril je nato, da je vprašanje razširjenja Sveta Zvez narodov že staro, ter je povdarjal, da nihče ni mogel prevzeti take obveznosti, ker more Svet Zvez narodov sklepati v popolni svobodi. Sem je dejal Briand, za razširjenje Sveta Zvez narodov, ravno tako pa za to, da se dovoli Poljski mesto v njem. Zveza narodov je milje sorazmernosti ter je za to tukaj, da reši

nesporazume. Zato je potrebno, da se sestanejo oni, ki so pripravljeni za sporazumno delo.

Rim, 2. marca, o. Italijanski delegati na zborovanju Zvez narodov bodo odpotovali v Ženevo v soboto. Po vestih iz zanesljivega angleškega vira, ne bo angleški zunanji minister Chamberlain zapustil Londona pred soboto. Člani Sveta Zvez narodov bodo mogli medsebojno izmenjati misli komaj par ur pred prvo sejo.

Politične beležke

+ O hrvatski avstrijski objavlja bivši min. predsednik in član Akademije znanosti Ljubomir Stojanović v «Srbskem Književnem Glasniku» daljši članek, ki preseneča radi popolne odkritosrčnosti in utegne roditi izvestne posledice. Stojanović pravi, da noče naperiti proti Hrvatom kake plemenske mržnje ali srbsko šovinistične osti, pač pa žigosati hrvatsko domišljavost, v kateri je osobito hrvatsko inteligenco vzgojila avstrijska politika. Obsoja predsem ministra Stjepana Radića, ki venomer povdarja koristnost in svetovno važnost sporazuma, obenem pa pred masami svojih volilcev omalovažuje Srbe in jih prav rad karakterizira kot pretepače, kakor je to delal že prej s svojimi memorandami in apeli na Anglijo, Ameriko in Francijo. Vsa Radićeva propaganda je pod zaščitno znamko sporazuma uravnana na to, da Srbe v državi oslabi in da jih omalovaži v očeh onih prebivalcev, ki so se po povratu z njimi združili v enotno državo. A kar je najbolj značilno za današnjo zmedeno situacijo: na srbski strani se ne najde nihče, ki bi Radiću zaklical: «Stoji! Niti koraka dalje!» Radić ministruje še nadalje, zahaja na seje ministrskega sveta, govori neprestano v Narodni skupščini, a vse se odobrava in akceptira, nikjer ni v odgovor odločne besede. Toda naj si dobro zapomni: i Radić i Hrvati, i Pašić i radikali i vsi, ki se jih tiče, da prenapete strune vedno popokajo, kriv pa bo tega sam vrag!

+ Pašić lahko postane hrvatski ban. Na ponedeljkovi popoldanski seji Narodne skupščine je Stj. Radić v polemiki s poslancem Agatonovićem govoril tudi o centralizmu in dejal, da je vse odvisno od načela, kako se centralizem sporazumno izvaja. Stj. Radić je dejal: «Tak sporazumni centralizem more pomeniti naravnost federalizem in z ozirom na to bi mogel postati naš ban sam gosp. Pašić, ki naj ga Bog poživlji!» Seveda je vzbudila ta izjava Stj. Radića, ki napravlja v svojem centralističnem federalizmu, oziroma federalističnem centralizmu za hrvatskega bana Nikola Pašića, mnogo veselosti. Sploh je bil ponedeljek vesel dan v parlamentu in «Politika» ga karakterizira z velikim napisom: Gosp. Radić je govoril skoraj ves dan.

+ Zakaj Pucljevo glasilo ne objavi sporazuma RR? Zadnji «Kmetijski list» precej odkrito pove, v čem obstoji sporazum radičevcev in radikalov. Predvsem ugotavlja, da so Radičevi govorili srbske radikale grozovitvo raztogotili in v svoji jezi so objavili med njimi in med radičevci sklenjeni sporazum, misleč, da bodo z objavo sporazuma Radić silno oškodovali. V svojih računih pa so se temeljito zmotili, piše Pucljevo glasilo in zmotili so se tudi vsi drugi politični nasprotniki Radičevci. Iz navedenega je razvidno, da prištevajo Pucljev list tudi radikale med politične nasprotnike Radića kljub sporazumu, sklenjenemu z njimi in kljub temu, da je Radić vse svoje izjave proti radikalom skesano preklical. Zanimivo je, da se «Kmetijski list» ne upa objaviti besedila sporazuma, ki tvori temeljno podlago politiki vladne večine, češ, da mu primanjkuje prostora. Tega pa seveda ne stori, da bi njegovi pristasi ne spoznali, da so se radičevci obvezali ne samo, da priznavajo vidovdanski ustavo, ampak da jo bodo tudi izvajali. Zato «Kmetijski list» vara svoje maloštevilne pristase, ako pravi, da stoji v sporazumu samo to, da priznavajo, da je naša država monarhija, da velja v naši državi vidovdanska ustava, da vlada pri nas

Naši kraji in ljudje

Novi češkoslovaški konzul v Ljubljani

Kakor smo že poročali, je te dni nastopil svojo službo novi konzul češkoslovaške republike v Ljubljani, g. dr.

František Rešl. Študiral je gimnazijo in se nato posvetil pravnim naukom. Po končanih juridičnih študijah je vstopil v službo mestnega magistrata v Pragi, kjer je bil nameščen v vseh oddelkih in si tako pridobil vsestransko usposobljenost.

Nato je prestopil v deželno politično službo, kjer je napravil tudi praktičen politični izpit. Po prevratu je vstopil v službo ministrstva socialne politike, od koder je bil poklican v ministrstvo zunanjih del. V namenu teoretične izpopolnitve je absolviriral na praškem vseučilišču pravoslovje in modroslovje, se posvetil diplomatskim in konzularnim naukom in napravil v vseh teh strokah predpisane izpite. Pred vojno se je nameraval habilitirati na vseučilišču. Ker pa je bil takoj začetkom vojne vpoklican k vojakom, so mu bili prekrženi vsi računi. Služil je pri nemškem liberškem polku, kjer je bil znan kot velik zaščitnik svojih čeških rojakov. Že kot akademik se je živahno udeleževal dela českega pokreta in bil marljivo delav v dijaških krogih. Tudi kot sportnik se je udeleževal, je navdušen turist, dober jahač, rad vesla in je izvežban tudi v atletiki. Njegovo mišljenje označuje najbolj dejstvo, da je bil med prvimi člani Češkoslovaško-jugoslovenske Lige v Pragi. Prepričani smo torej, da bo vreden naslednik svojega prednika dr. Otakarja Beneša, ki ostane vsi naši javnosti v najlepšem spominu.

Ustanovitev kluba učiteljev Samostojne demokratske stranke

«Depolitizacija» učiteljske organizacije poverjenstvo Ljubljana je dala povod, da je začelo učitelstvo, ki pripada SDS, misliti na ustanovitev svojega političnega kluba.

Na povabilo sklicateljcev tov. Šmajdka in Grmek se je zbralo večeraj popoldne v tajniški dvorani SDS do 40 zaveznih tovarišev iz Ljubljane in bližnje okolice. Konstituirati moramo, da je ta udeležba častna, ker ni bilo za ta sestanek nikake posebne agitacije.

Tovariš Šmajdek je kot sklicatelj otvoril in vodil zborovanje. V svojem otvoritvenem govoru je povdarjal zasluge organizacije, ki je izvajala učitelstvu neprecenljive dobrine, kar pa «Učiteljski Tovariši» zadnje čase negira. Saj pravi, da je »Zela same neuspehe«. V svojem govoru je povdarjal, da deklaracija dovoljuje odobravanje vzgojno-prosvetnih vprašanj v okviru onih načel, ki nanje lahko pristanejo vsi člani. Radi pa odstotkov članstva, ki je morda drugega svetovnega nazora, bi morala večina torej vsa taka vprašanja podrediti vsem drugim vprašanjem. V nadaljnjem svojem govoru je sklicatelj obrazložil namen kluba ter podčrtaval vprašanja, ki bi se morala

v klubu razpravljati in reševati. Omenjal je velike zasluge SDS za naš stan, zato se je moramo tem tesneje oklepati.

Tov. Likozar je omenjal potek seje širjega sosveta. Opozarjal je, da so hoteli »deklarirati« za vsako ceno izsiliti izglasovanje deklaracije. Deklaracija pa je bila naperjena proti predsedstvu poverjenstva, zlasti proti tov. Jelencu. Ko je tov. Jelenc podal demisijsko zase in tov. Dostala, jani je takoj odleglo. Saj gre sedaj deklaracija isto pot, kot ji jo je hotel omeriti tov. Jelenc na seji. Iz vsega postopanja je bilo torej razvidno, da je šlo gotovim ljudem samo za oblast na poverjenstvu. Grajal je tudi pisanje »Učiteljskega Tovariša« in priporočal, naj se o naših težnjah in stališču k deklaraciji več piše v političnih listih.

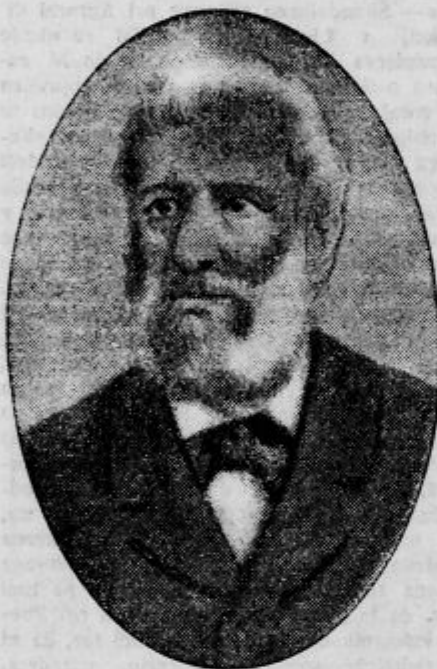
V debato so se posegli tov. Dostala, Grmek, Levstik in Mlakar.

Nato je bil izvoljen pripravljalni odbor, sestoječi iz sledečih tovarišev: Šmajdek, Grmek, Mlakar, Blagajnik, Levstik, Klavara, Plesničar in Korbar. Sklenilo se je, organizirati v vseh okrajih pododseke, ki naj poživijo in vodijo naš pokret v okraju. V to svrhu je sestaviti primeren oglas za politične liste, ki naj bo obenem vabilo k pristopu v klub.

Koncem zborovanja je stavil tov. Grmek zboru resolucijo, ki poziva tov. Jelenc in Dostala, da prekršita svojo ostavko in se vrnejo na svoji mesti v vodstvo organizacije. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Sklenilo se je, sestaviti do 19. marca t. l. pravilnik za klub ter ta dan sklicati ustanovni občni zbor.

Ko je tov. Šmajdek zaključil zborovanje, se je pripravljali odbor konstituiral sledeče: Predsednik Šmajdek, tajnik Grmek, blagajnik Mlakar.

Dr. Ante Starčević

Te dni je minilo 30 let, odkar je umrl dr. Ante Starčević, utemeljitelj stranke prava na Hrvatskem. Starčević je prišel na svet dne 23. maja 1823. v Liki blizu Gospića. Do šestnajstega leta je bil doma pri roditeljih, potem pa je šel v Zagreb, kjer je napravil izpit čez snov za prva dva razreda gimnazije. Kmalu je pokazal tako veliko nadarjenost, da mu je v četrtem razredu poklonil škof Šrot sto goldinarjev kot letno štipendijo.

Že v dijaških letih je Starčevića zanimala politika in kakor vsi dijaški tedanja časa, se je tudi on pridružil ilirskemu pokretu Ljudevita Gaja. Leta 1845. se je celo tako eksponiral, da je postal žrtev bana Hellerja, na katerega ukaz so streljali z Markovega trga v Gosposko ulico.

L. 1843. je dovršil Starčević šesti razred gimnazije, čez dve leti pa takozvano »filozofijo« (šesti in sedmi gimnazijski razred). Na izrečno željo roditeljev se je posvetil Starčević teologiji. Ker je bil zelo nadarjen dijak, ga je poslal senjski škof Mirko Ožegović tudi

v Budimpešto, v semenišče, kjer so poučevali tedaj znameniti bogoslovci. Leta 1846. je napravil Starčević doktorat iz filozofije, dve leti pozneje, ko je postal spor z Madžari akuten, pa so se vrnili hrvatski kleriki preko Dunaja v Zagreb. Starčević je šel v Senj, kjer je hotel nadaljevati bogoslovne študije. Predno pa je prišel do tega, da bi oblekel svečeniško haljo, pa se je premislil ter sklenil, da se raje posveti filozofiji. Na ta način je bila njegova življenjska pot odločena in Starčević je postal profesor na zagrebški akademiji, kjer je bilo baš l. 1849. izpraznjeno mesto učitelja za zgodovino.

Profesorskega kruha pa ni jedel dolgo. Že l. 1850. je bila njegova profesura ukinjena. Starčević je moral v pisarno zagrebškega odvetnika dr. Lavoslava Šrama, kjer je prebil vsa leta Bachovega absolutizma od l. 1850. do l. 1860. Rodoljubna Starčevićeva duša je kmalu smrtno zasovražila dunajsko vladu, ki je z nasiljem germanizirala hrvatsko deželo ter izvajala najhujši centralizem. V tem času je našel Starčević vso utego v književnosti. Pisal je felitone in pesmi, sestavljal celo par dram, in urejal kot odbornik Ilirske Matice književni časopis »Neven«.

Ob čitanju zgodovinskih in filozofskih knjig ter starih klasikov se je popolnoma izoblikovala Starčevićeva osebnost. Kmalu je začel filozofirati o zgodovini Hrvatske, razmišljati o banu Jelčiću ter o razočaranju hrvatskih rodoljubov l. 1848., o nasilnih reformah ministra Bacha ter o kazni, ki je zadela Avstrijo radi absolutizma l. 1859. v Italiji. Te svoje misli je pripovedoval Starčević svojim prijateljem in ko je bil l. 1860. odpravljen absolutizem ter je cesar Franc Jožef s svojo novembarsko diplomom vrnil narodno ustavo, je Starčević takoj sestavil spomenico, katero je reška županija poslala naravnost na Dunaj. Slava in uspehi Starčevića so naglo rasli. Ko se je sestal hrvatski sabor, je bil Ante Starčević izvoljen za poslanca v občinah Grobnik in Hreljin pri Bakru.

V saboru je imela tedaj večino narodna stranka, katero so vodili Strossmayer, Ivan Mažuranić, Kukuljević in dr. Rački. Kmalu je prišla v saboru na razpravo zadeva Hrvatske. Narodnjaki so zahtevali, da Ogrska predvsem prizna samostojnost, neodvisnost in celokupnost Hrvatske, unionisti pa zastopali mnenje, da se Hrvatska državnopravno zveže z Madžarsko, ker so upali samo na ta način ohraniti svojo staro ustavo. Starčević je v saboru glasoval za predlog dr. Evgena Kvaternika, ki je zahteval glede ustave dogovor Hrvatske, Slavonije in Dalmacije naravnost z vladarjem.

Starčević je bil pozneje preganjan in je postal baš radi tega silno popularen. Nemalo po njegovi zaslugi je začel izgubljati Rauch na terenu. L. 1884. je poslala Hrvatska v sabor kar 25 Starčevićevih pristašev. Pa tudi pozneje je imela pravaška stranka še mnogo priložnosti, da dokaže svojo ostro opozicijo, katero je vodil Ante Starčević.

L. 1895. koncem februarja, je položila dr. Starčevića na posteljo influenza, iz katere se je izcimila pljučnica. Krizo je srečno preštel, bolezen pa je postala recidivna in kmalu se je oglasila smrt. Leta 1896. koncem februarja je že ležal na mrtvaškem odru. Še pred koncem pa se je njegova stranka razkrla na dvoje ter mu zagrenila zadnje hipe tako burnega življenja.

Za zgradbo poslopja Trgovske akademije v Ljubljani

Hud boj, ki smo ga bili že pred osvojenjem za lastno slovensko trgovsko akademijo, smo uspešno dobojevali šele po prevratu, ko se nam je po velikih težkočah končno vendarle posrečilo, da je naša nacionalna vlada privolila v ustanovitev Državne trgovske akademije v Ljubljani. S tem zavodom, namenjenim višji komercialni vzgoji trgovskega narajanja vse Slovenije, je bil položen eden glavnih temeljev za našo gospodarsko osamosvojitve. Dolžnost vlade pa tudi vseh naših gospodarskih krogov je bila, da temu prevladnemu učnemu zavodu posvečajo svojo posebno pažnjo in skrb, da ga opremijo z neobhodno potrebnimi učili in laboratoriji in da mu dajo — kar je za njega uspešen razvoj predvsem potrebno — tudi lastno streho. Žal se pogreša in enega i drugega. Z žalostjo moramo danes ugotoviti, da mora naša Trgovska akademija še vedno živati gostoljubnost Tehniške srednje šole, ter se stiskati v docela nezadostne učne prostore.

Ker se na državno pomoč pri vladajočih razmerah ni smelo več zanašati, ako naj se tem nedostatkom odpravimo in naši edini trgovski akademiji v gospodarsko razviti Sloveniji nudi možnost uspešnega razvoja, je bilo potrebna poseči po samopomoči. Na iniciativno uglednih in požrtvovalnih mož iz naših gospodarskih krogov se je zato ustanovilo pred tremi leti društvo »Trgovska akademija« z namenom, da podpira naše trgovske akademike, oskrbi in izpolni Državni trgovski akademiji potrebne učne zbirke in drugo opremo ter

Senzacionalna odkritja v Ljubljani

„BABILON GREHA“
? ? ?

Danes ob 4., 6., 8. in 9. uri veliki Paramount šlager

Ljubav princeze Aleksandre imenovane „Beli labud“

Režija: Dimitrij Buchowetski v glavni vlogi Adolphe Menjou, Ricardo Cortez, Frances Hayward kar zadostuje. Vsaka večja reklama odveč! Prednaznailo. neniški velefilm Pisma, ki ga niso nikdar dosegla po slovitom romanu baronice Heyking

Kino „LJUBLJANSKI DVOR“

1313-a

Telefon 730

ji predvsem sezida lastno poslopje.

To društvo je zbralo doslej že toliko sredstev, da je moglo nakupiti primeren stavbeni prostor in da stoji pred zadnjim korakom: gradnjo poslopja za našo trgovsko akademijo.

Da položijo še zadnji finančni temelji zgradbi Državne trgovske akademije, prireja veliko denarno loterijo.

Pogoj loterije so najugodnejši, ker bo stala posamezna srečka le 10 Din, a od dobitkov, katerih je 85 ter znašajo skupno 300.000 Din, so trije glavni dobitki za 100 tisoč Din, 50 tisoč Din in 20 tisoč Din, ostalih 82 pa znaša po 10 tisoč Din do 50 Din. Kupec srečke torej na eni strani podpira velevažno kulturno akcijo, na drugi strani pa ima za svojo osebo mnogo upanja na znaten dobiček. Zrebanje se bo vršilo že 15. decembra t. l. Srečke se dobe pri denarnih zavodih, trgovskih gremijih ter se morejo naročiti naravnost pri društvu samem.

Pozivamo našo javnost, kateri je na tem, da omogočimo svojim sinovom prvovrsten akademski trgovski študij na domačih tleh, posebno pa naše trgovske in druge gospodarske kroge, ki streme za vzgojo lastnega dobro izšolanega komercialnega naraščaja, ki naj nam pomaga do gospodarske osamosvojitve in katerim je do povdiga naše trgovine, da velepomembno akcijo društva »Trgovska akademija« podpirajo s tem, da pridno posegajo po srečkah njene denarne loterije.

Dobro uspeh loterije pomeni zgradbo in opremo lastnega doma naših trgovskih akademiki, pomeni omogočenje višjega trgovskega študija naši mladini in pomeni, da je naša javnost, ki hoče, da se gospodarsko osamosvojimo, storila svojo dolžnost.

Mariborski občinski svet

Maribor, 2. marca.

Nocoj se je vršila četrta redna seja občinskega sveta, ki je mestoma potekala zelo voharno, tako, da jo je moral župan celo prekiniti. Vendar pa so se razburjeni duhovi končno pomirili in se je seja mirno nadaljevala in končala. Po rešitvi običajnih formalnosti je prečital župan več interpelacij, ki so jih vložili socialisti. Prva govori o stanovanjski zadevi občinskega službe Verbota, ki je že delj časa brez stanovanja in prenočuje sedaj v čakalnici na kolodvoru. Druga interpelacija govori o adaptaciji bivšega židovskega templja za stanovanja, pri čemer pa se je baje oddal del teh objektov nekemu upokoženemu častniku za trgovske lokale. Tretja se tiče zadeve zopetne nastavitve delavca Babiča, ki je bil svoječasno odpuščen. Socialisti so mnenja, da župan ni izvršil sklepov občinskega sveta, ker je bilo sklenjeno, da se židovski tempelj priredi samo v stanovanje, kakor tudi, da se odpuščen delavec zopet nastavi, čim vložijo tozadevno prošnjo. Župan je zadevo pojasnjeval ter dokazoval, da se sklepi občinskega sveta niso kršili. Ko je zahteval besedo še socialist obćinski svetnik Bahun, mu je župan ni hotel dati. Socialisti so zato zagnali velik hrup, tolkli po klopih in eden je celo polomil klop. V splošnem kriku in viku se je vmešavala tudi nabito polna galerija, tako, da je župan moral končno sejo prekiniti. Po skoro petminutnem razgrajanju in prerekanju so se duhoviti zopet toliko pomirili, da se je morala seja nadaljevati. Pri nadaljnjem pojasnjevanju zadev je sicer prišlo še do ponovnih prerekanih, dokler ni končno občinski svet prešel na dnevni red.

Župan je prečital predlog socialistov, naj bi se od mestnega sveta dovoljena podpora Protituberkulozni ligi povišala na 5000 Din. Predlog je bil ob protestu socialistov odkazan pristojnemu odseku. Istotako je bila oddana odseku prošnja društva katoliških mojstrov, ki namerava zgraditi neke stanovanjske hiše in prosi za razne ugodnosti glede stavbišč in glede občinskih davčnin. Tudi prošnja hišnih posestnikov glede znižanja davčnin za novo zgradbo je bila odkazana odseku.

Župan je nato še poročal, da je finančno ministrstvo nakazalo občini doslej nabrano kaldrimno v znesku 4.292.000 dinarjev, ki se bo uporabila za regulacijo in ureditev nekaterih ulic. Tozadevna dela vodi gradbena sekcija. Tovorninski davek, kojega uvedba, oziroma sprememba je bila sklenjena v proračunski debati, je bila z nekaterimi spremembami po finančni delegaciji odobrena.

Nato so sledila poročila odsekov. Med važnejšimi zadevami je bila tudi prošnja Sokola o prepustitvi primernega telovadišča. Sokol je prvotno prosil za sedanje igrišče sportnega kluba »Rapid«, sedaj pa za prostor na bivšem vojaškem vežbališču za deško ljudsko šolo v Samostanski ulici poleg igrišča sportnega kluba »Maribor«. Sokol namerava v tem prostoru zgraditi moderno telovadišče z vsemi potrebnimi stavbami. Prostor se mu da v najem proti letni najemnini 100 Din za dobo 6 let neodpovedljivo, po tej dobi pa proti polletni odpovedi. Razpisa za oddajo stavbenih del za novo stanovanjsko hi-

šo v Smetanovi ulici so se udeležile štiri tvrdke. Najprimernejšo ponudbo je stavila nemška tvrdka Nassimbeni, kateri se je oddalo delo za 1.847.000 Din. Zgradbo mora pričeti najkasneje 8. marca in mora biti stavba popolnoma dogotovljena najkasneje do 1. novembra t. l.

V imenu finančnega odseka je poročal podžupan dr. Lipold o raznih tekočih zadevah. Za sestavo volilnih imenikov in posebne kartoteke je bil odobren potreben kredit. Daljša debata se je razvila o stanovanjski akciji mestne občine. Poseben odsek pod predstvom župana je izdelal načrt, po katerem bi občina za privatne interese gradila stanovanjske hiše proti primerini amortizaciji. Odplačila bi se vršila v obliki primernih mesečnih obrokih, ki bi omogočili 15 letno amortizacijo. Zgradbo bi se pričelo, ko bi bilo vplačanih 15 odst. potrebnega gradbenega kapitala. O zadevi se je razvila splošna debata, v katero so posegli dr. Kukovec, Petecan, Bahun, Prifer in Tumpelj. V principu so vsi soglašali z načrtom opozarjali pa so na razne okolnosti, ki prihajajo v poštev pri izvedbi sklepa. (O predmetu bomo še obširneje poročali.) Sprejet je bil sklep, da se v svrhu podrobnejšega pretresa načrta po dobavi potrebnih pripomočkov in proračunov skliče seja. Med drugimi manj važnimi zadevami je bil sprejet sklep, da se nabavi avtomobil za škropljenje cest in vlačilec, kar bi stalo 350.000 Din. Prošnja Gasilnega društva za prispevek občine v znesku 15.000 Din za nabavo lastnega traktorja je bila odložena, ker bo občina svoj traktor dala Gasilnemu društvu na razpolago. Za tlakovanje Vetrinjske ulice je bil odobren kredit v znesku 341.000 Din.

Po rešitvi še nekaterih manjših zadev je župan ob 21. zaključil javno sejo, narkar se je nadaljevala tajna.

Dva otroka živa zgorela

Hrastje-Mota, 1. marca.

V nedeljo, okoli 9. dopoldne, je izbruhnil v slammati kopici posestnika I. Žnidariča v Turjanski grapi pri Hrastju-Moti v gornjeradgorskem sodnem okraju požar, ki je imel usodepolne posledice. Ker je stala kopica v bližini gospodarskega poslopja in so bili domači v cerkvi pri službi božji, se je ogenj naglo razširil tudi na gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal z vsemi zalozami sena, slame in tudi žita, ki se je nahajalo v lašči. Došli gasilcem se je posrečilo rešiti le živino in z velikanskimi napori lokalizirati požar, tako, da je ostalo vsaj stanovanjsko poslopje nedotaknjeno.

Žalibog pa je požar zahteval tudi dve človeški žrtvi. V gospodarskem poslopiju sta postala namreč žrtev plamena tudi dva žnidaričeva otroka v starosti 4 in 5 let. Na pogorišču so našli le popolnoma izogljena trupla nesrečnih otročičev. Kako je prišlo do te strašne nesreče, še ni dognano. Domneva pa se, da sta otroka, ki nista bila dovolj pod nadzorstvom, prišla do vžgalice, se z istim igrala pri slammati kopici in zanetila požar. Ko sta videla, da je bila kopica naenkrat v plamenu, sta se tega najbrže tako ustrašila, da sta se iz strahu pred stariši skrila v gospodarsko poslopje, stoječe v bližini ter našla tamkaj potem strašno smrt, ne da bi jima mogel kdo pravočasno priskočiti na pomoč, ker gotovo tudi nihče ni vedel, da sta se tamkaj skrila. Tragedija je vzbudila po vsej okolici splošno sočutje s posestnikom Žnidaričem. Stariši, pazite na otroke in ne puščajte jih brez nadzorstva samih doma!

Samo še danes zelo zabavna, originalna filmska drama vršča se v Berlinu

„Tri hišnikove hčerkice“

Posneta iz resničnega življenja Največja skrb matere, kako bi oddala v zakon svoje tri lepe hčerkice in kako ona izbira zete. Hčerkice različnih temperamentov, kako si vsaka na svoj način išče moža. Mat, katero vlogo igra Margareta Kupter je zelo originalna in doslikrat spravi publiko v bučen smeh. Nadaljne glavne vloge so razdeljene med najboljše igralce kakor: Helga Molander, Hanni Weisse, Bruno Kastner, Herman Picha in Jakob Tiedke. — Kdor si želi res pravega užitka in zabave, naj si ta film ogleda.

Predstave pop. ob 3., 1/5., 6., 1/8. in 9. uri.

1310 a

KINO IDEAL.

A. Kunc, Ljubljana

priporoča svojo bogato izbero

finih površnikov

za gospode

81

po prav zmernih cenah.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. uri.

Sreda, 3.: »Ana Christie«. A. Cetrtak, 4.: »Zapeljivka«. F. Petek, 5.: »Naša kisa«. B. Sobota, 6.: ob 15.: Pegica mojega srca«. Di-jaska predstava po znižanih cenah. Izv.

Ljubljanska opera

Začetek ob pol 20. uri.

Sreda, 3.: »Orfej v podzemlju«. E. Cetrtak, 4.: »Joungleur de Notre Dame«. D. Petek, 5.: Zaprt. Sobota, 6.: »Večni mornar«. F.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Sreda, 3.: Zaprt. Cetrtak, 4.: »Sluga dveh gospodov«. A. Premijera.

Simfonični koncert Glasbene Matice v Ljubljani. Skladatelj Emil Adamič dirigira v petek dne 5. t. m. simfonični koncert Glasbene Matice v Ljubljani. Na sporedu koncerta so same orkestralne točke ki jih izvalja orkester orkestralnega društva Glasbene Matice, pomnožen s člani Dravske divizijske godbe in opernega orkestra. Ta koncert, ki je drugi simfonični koncert letošnje sezone,

bi lahko imenovali tudi sualni koncert, ker so na njegovem sporedu skoro same suite za veliki orkestralni orkester. Prvo točko koncertnega sporeda tvori Mihevčeva predigra k operi Planet. Nato sledi Santolova mala suite za veliki orkester. Ta suite sestoji iz petih stavkov, ki nosijo sledeče naslove: Božična, Kralj Matjaž, Narodna, Veseli ples, Veli Jože. Tretja točka sporeda so Adamičevi Ljubljanski akvareli za močan godalni orkester. Posamezni deli suite so označeni: Jutro na Rožniku, Na tivolskem ribniku, v Šentflorjanski cerkvi, Na gradu, Pri Sv. Križu in na promenadi v Zvezdi. Obe suite se prvokrat javno izvajalo. Po od moru sledijo Čajkovskega Karakteristični plesi iz baleta Ščeljukinč. Ta suite nosi na vadno naslov Ssenioasette (Nussknacker suite). In ima sledeče odlomke: Koračnica Ples Vile Bonbonček, Arabski ples. Koncert zaključijo Borodinovi Polovski plesi iz opere Knez Igor in skler št. 8 in 17. Orkester sestavlja za ta koncert bo razmeroma zelo močan, saj sedi pri pulnih pogled polnih lesnih in kovinskih instrumentov, 10 I. violina, 8 II. violina, 6 violi, 6 čelov, in 4 kontrabasi. Spored zasluži vse naše zanimanje. Opozarjamo, da bode podrobni spored imel natiskano tudi razlago posameznih točk sporeda. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Naši onstran granic

p— V Naklem na Krasu imajo mladega diplomirane občinskega tajnika. Neki 22-letni južni Italijan opravlja to važno službo in sicer za Naklo, Lokev in Rodik. Prebivalstvo je seveda slovensko, italijanski »regio-nieri« (računari) pa ne zna domačega jezika. Sežanski podprefekt je bil tako prijeten, da je poslal v Naklo tega italijanskega fanta. Dolžnost vlade bi bila, pomagati slovenskim občanom do dobrega uradovanja, tako pa prihajajo v občinske pisarne tuji ljudje, ki so silno dragi in za službovanje nespodobni, ker ne poznajo razmer in ne znajo jezika prebivalstva. Italijanski komisarij in tajniki so stali slovenske občine že ogromnega denarja in kako korist so jim prinesli?

p— *Moska beseda.* V Trentinu je govoril sotrudnik monokovskega dnevnika »München N. Nachrichten« s fašistovskim prvakom dr. Stefanellijem o postopanju z Nemci v južni Tirolski. K zaključku je dr. Stefanelli slovesno naglasil: »Mi bi prezirali vsakega tirolskega Nemca, ki bi prišel k nam in rekel: Jaz sem Italijan. On ostane lahko z mirno dušo Nemec toda tudi dober italijanski državljani!« Tako je pravil Italijani prezirajo one drugoročce, ki zapuste svoj jezik. Odkrito je to priznal dr. Stefanelli. Drugi Italijani izdajalca svojega rodu

sicer navidezno pohvalijo, v svojem srcu pa ga prezirajo. »Tridiretor« Jugoslovenci, ostane Jugoslovenci! Potem boš veljal za moč!

p— Iz Gorice je imenovan v kraljevo komisijo za izredno upravo furianake province ne morda kak domač Italijan, ampak neizogibni fašistovski voditelj dr. Caprara. Gospodje iz starih provinc zavzemajo men da že vse vodilne funkcije, tako da so go-riški Italijani čisto pod njihovo komando.

p— Število fašistov v Primorju znaša po ugotovitvi z dne 25. februarja 1925. Ti so redno vpisani v stranki. V vsej Italiji je vpisanih v stranki 425.000. Število fašistovskih sindikatov vpisanih znaša 1.100.000; de-lavk je od teh 100.000... Gorenje število kaže, da stanje fašizma v Julijski Krajini nikakor ni tako sijajno, kakor sicer kriče fašistovski voditelji. Sindikati so še šibki. Tako je, da v državi prevladujejo »elementi sovversivi« in fašisti imajo mnogo truda, da gospodujejo nad njimi.

p— *Ladjedelnica v Trbiču* je dobila nekaj novih naročil. Poleg gradnje transatlantike parnika se izvrše v ladjedelnici po dogo-voru s turinsko družbo Fiat tudi štirje mo-torni brodovi za Brazilijo. Tako bo dela za dalje časa.

Iz Celja

e— Samomor. V gozdu nad Petričkovim marofom v Liscu pri Celju se je ustrčil s samokresom v levo stran pod srce več-eraj dne 2. t. m. ob 14. uri brezposelni tr-govski pomočnik in pomočnik Ivan Vekjet, rodom Primorac. Bil je svoj čas v službi pri trdnjki Kudiš, a že dalj časa brez vsa-kega zaslužka. Gospod Eler, bivši mestni vrnar in sedaj posestnik v Liscu, se je nahajal slučajno v istem delu gozda. Za-služal je pok, šel za glasom in opazil Vek-jeta, ki je spravil revolver lepo v žep, si prižgal cigareto in šel še kakih 10 korakov naprej. Nato se je pa zgrudil. Eler je tekel na orožniško postajo, da javi ta slučaj. Spotoma je povedal to štirim spremljalcem, ki so pohiteli na kraj nesreče, a so našli Vekjeta že mrtvega. Orožniki, ki so ga preiskali, niso našli pri njem nobenega de-narja. Tudi ni zapustil, kolikor je do se-daj znano, nobenega pisma. Zopet ena ži-tev brezposelnosti, katera se je že tako razprša.

e— *Seja občinskega sveta.* Prihodnja redna seja celjskega občinskega sveta se bo vršila v petek dne 5. t. m. ob 17. uri. Na dnevnem redu je poročilo fin. in go-spodarskega odseka, pravnega in personal-nega odseka, odseka za občinska podjetja, event. kaknega drugega odseka in slučajno-sti. Upamo, da se bodo rešila vsa gospo-darska vprašanja nemoteno, kar želi celo-sko meščanstvo vseh slojev in razne poli-tične pripadnosti. Kregali se bomo pa po-zneje in izven občinskega odbora, če bo to res še »nujna potreba«.

e— *Ta pa za zna. »Slovenec«* poroča sle-deče: Občinska seja »mestnega magistrata« bo sklicana radi poročila zasedanja naj-brže šele proti koncu tega, ali prve dni prihodnjega tedna. Čas je že, da se začne resno gospodarsko delo v naši občini. Te-mu poročilu dostavljamo: Čas je že, da »Slovenec« drugače poroča, ker, hm, ma-gistrat ne more imeti občinske seje. Groz-na nesreča pa je zlasti tedaj, če poroča v prvem stavku, da je izgubil nedelo življe-nje, v zadnjem stavku istega poročila pa želi istemu skrajšnjemu okrevanju. No, ne čudimo se potem, da je napisal tako ko-lobocijo na naš odgovor radi nekega urad-nika. Če je pa tako neroden!

e— *Nesreča z motociklom.* Na cesti med Levcem in Dressinjo vasio pri Celju se je ponesrečil v nedeljo dne 28. t. m. sin celjskega trgovca Karbentza. Ker je počila pnevmatika, se je zaletel motocikel v br-zojavni drog. Poskodbne, katere je dobil pri padcu, so smrtonosne, vendar je pa upati, da je okrev. Njegov spremljevalec trgovec Rauch je bil takisto težje ranjen. Prvi se nahaja v celjski javni bolnici.

e— *Zaključek drugega tromesečja na dr-žavni realni gimnaziji.* S 1. marcem je za-ključeno drugo tromesečje v šolskem letu 1925/26. Uspehi sicer niso slabi, vendar bi pa bili lahko še mnogo boljši, ako bi vla-dali živahnejši stiki med šolo in domom. Starši se zanimajo navadno za napredek svojih otrok šele takrat, ko je že prepozno. Razne igre, zlasti pa kino brez spremstva, preveč odvračajo dajstvo od resnosti. Po-manjkanje pravega nadzorstva in pretir-na samostojnost v prostem času podirata to, kar s težavo gradi šola. Vračajo se le-pi in topli pomladanski dnevi. Naj prinesejo mladini tudi več veselja do resnega de-la ter izpolnjevanja šolskih dolžnosti, da bodo koncem šolskega leta veseli starši, da bo pa vesela svojih lepih uspehov tudi mladi-na.

e— *Razstava slikarjev Slavo Modica in Ivana Miklavca v Celju.* V Celju priredita umetniško razstavo slikarja Slavo Modice in Ivana Miklavca. Otvoritev v nedeljo dne 7. marca ob 10. dopoldne v ofiterskem domu. Razstava bo odprta od 7 do 10 t. m., na kar cenjeno občinstvo opozarjamo.

Iz Trbovelj

t— *Med reduciranimi poduradniki TPD.* so poleg drugih znana imena: kapelnik rudi-niške gobje G. Draksler, predsednik trbo-veljske Orjune G. Purkart, tajnik Orjune G. Pust itd. Odpuščeni poduradniki napove-dajo senzacionalna razkritja, ker so se že dalj časa pripravljali nanje.

t— *Reducirano delavstvo* je dolžno velike-šim obrtnikom in trgovcem tako velike vsote, da je pričakovati gospodarskega kra-ha. Poedinih trgovcev upnike sestavljajo li-sto reducirancev, pri katerih vobče ni raču-nati na povračilo dolg.

t— *Občinske volitve.* Do danes so bile vlozene sledeče liste: Bernikala, komunisti-na, socialistična ter Bernikova. Danes bo bržkone vložena lista SDS. Kakor je znano, poteče rok za vlaganje kandidatnih list v petek 5. t. m.

t— *V kapelici pri Dampolu* je bilo čez noč že zopet razbito razpelo. Neznane so-ričice zasleduje orožništvo. Razpelo v kape-lici je bilo sedaj že tretje razbito.

t— *Na dnevnem kopu Agnes* je bilo po najnovejših informacijah 1. t. m. reducira-nih 43 delavk, med njimi več mater, name-sto katerih bodo namestili rudarje. Imena reduciranih delavk so javno prebrali.

t— *Radi preuveditve naprav separacije* v Hrastrniku se je vršil večeraj ob 10. dopoldne komisijski pregled na licu mesta.

t— *Umrli, ker se je prenapel.* Čevljar-ski pomočnik Jožef Zlak, rojen 1. 1900. v Hrastrniku, mutec, zaposlen pri čevljar-skem mojstru Andreju Kukučniku se je zatekel v delavnico čevljarkega mojstra Gustava Kukučnika, kjer se je zapel v stavo s čev-ljarskim pomočnikom Leonom Matkom. Na temelju predušne stave je pojedel v teku pol ure 20 trdo kuhanih jajc brez soli in kruha in popil 3 litre vina, zmešanega s pol litrom ruma. Učinki niso izostali, ker je Zlak na mestu onemogel. Navzoči pomoč-niki Rovnik, Matko, Grajner in Jerele so Zlaka takoj zatem odnesli na stanovanje Andreja Kukučnika, kjer je umrl v teku ene ure. Zlak leži sedaj v mrtvašnici. O nje-govi smrti so obvestili njegovega varuha Gustava Ratajca.

t— *V neposredni bližini nove bolnice* bo do napravili mrtvašnico.

t— *Vlom pri Trbovki še vedno neposaj-njen.* Aretiran je bil neki poduradnik TPD., zaposlen na separaciji, na katerem je trgov-ca g. Kristina Trbovc, pri kateri je bilo vloženo pred več meseci, spoznala neka-tere predmete, kot svojo last. Vlom sam pa še vedno ni pojasnjen, moralo je biti pri veliki množini odnesenih predmetov vsaka-ko več sokrivcev, med temi tudi strokov-njak, ki je ponaredil ključne od trgovine. Aretiraneec se opravičuje, da je kupil več blaga, o katerem ni vedel, kakšnega izvora je, od nekega neznanca.

Iz Ptuja

j— *Ptujska podružnica Jugoslov. Matice* je imela v soboto 27. februarja v Narodnem domu občni zbor. Člani in prijatelji tega važnega narodno obrambnega društva so v velikem številu napolnili dvorano. Po poro-čilu odbora je bilo delovanje društva vse-skozi uspešno. Delo je bilo prežeto od lju-bezni do naših neodrejenih bratov. Društvo šteje 368 članov. Dosedanji predsednik g. Jerše in ostali odbor sta bila ponovno in soglasno izvoljena, kar jima je najboljši do-kaz neomajnega zaupanja članstva.

j— *Izlet Jadranske straže* v lepe lju-to-merske gorice k prijatelju Petovarju in na Jeruzalem se je izredno dobro obnesel. Pred povratkom v Ptuj je bila v okusno prirejeni Petovarjevi dvorani in Ivanjčevih odposla-na narodnemu borcu pred-edniku Centrale Jadranske straže Juraju Biankinju pozdrav na brzojavka, izražajoč veselje, da je zopet rešen težke bolezni.

Izjava

Včeraj je izšel v Ljubljani pod naslovom »Slovenski sport« tednik, ki ga podpisujeta kot izdajatelj g. Fran Batelj in kot urednik g. Savo Sancin. Izdajatelji lista so neolaj-no izbrili pred tednom dni najjavljeno iz-dajanje sportnega lista pod istim imenom, ki so si ga nepravilno prilastili. Prva številka lista »Slovenski sport« bo izšla v četrtek 4. t. m.

Konzorcij »SLOVENSKI SPORT«.

Albert Bassermann, Manja Ca-čeva, Mia Pankar, Ali Bičutecher, Viljem Diegelmann

odlične filmske osebnosti igrajo v nemškem veličinu

„Pisma, ki ga niso dosegla“

Pride v kino „Dvor“.

Sport

Službene objave LLAP.

Jug. Lahkoatletski Savez priredi dne 4. aprila 1926 cross-country tek na 10.000 m za prvenstvo države.

Tekmovanje se vrši v Zagrebu v parku v Maksimiru ter se prične ob 16. uri. Start in cilj je na igrišču Haška v Maksimiru. Proga bo v dno označena.

Nastopiti smejo vsi pri JLASu pravilno verificirani atleti, ki nimajo prepovedi ali kaj podobnega in sicer po poedinsko tekmo-vanje, dočim smejo za tekmovalce moštve nastopiti samo moštva klubov z najmanj 4 tekmovalci, od katerih najboljša tri vpliva-jo na klasifikacijo moštva. Klasifikacija moštve se vrši tako, da dobi prvi na cilju eno, drugi dve točki itd. Moštvo, ki doseže najmanjše število točk, se proglasi za zma-govalca. Pri enakem številu točk odločuje boljši placement najboljšega tekmovalca dotičnega moštva.

Nagrade dobijo najboljši trije poedinci in vsi trije člani najboljših treh moštve ka-kor tudi klubi, katerih moštva se plasirajo na prva tri mesta.

Prijave imajo klubi poslati potom svojih podsavezov najkasneje do 21. marca 1926; istega dne morajo prijave biti pri JLASu na naslov: M. Dobrin, Zagreb, Hrvatska eksperimentalna banka. Prijavnina za poedince znaša 15 dinarjev, za posamezno moštvo 30 Din. Naknadne prijave se ne sprejema-jo. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS. izdanih leta 1925. Ta prvenstvena tekmo-vanja mora izvršiti LLAP, ki dobi tozadevna potrebna navodila.

Nogometna tekmovalja celjskega okrožja v pomladanski sezoni 1926.

Medklubiški odbor LNP je določil na svo-ji seji z dne 26. februarja t. l. sledeči spo-red pomladanskih prvenstvenih ter ostalih dolžnih tekem: 14. III.: SK. Celje : SK. At-letik (ponovna prv.); 28. III.: SK. Atletik : SK. Red Star (poml. prv.); 11. IV.: Celje : Red Star (poml. prv.); 18. IV.: Medmestna tekma Celje : Ljubljana; 25. IV.: Atletik : Celje (poml. prv.); 2. V.: Semifinalna prven-stvena Celje : Ljubljana; 9. V.: Celje : At-letik (za olimp. fond); 16. V.: Red Star : Atletik (pokalna); 23. V.: Atletik : Celje (pokalna); 30. V.: Semifinalna pokalna Ce-lje : Maribor (v Mariboru); 3. VI.: Med-mestna Celje : Maribor (v Mariboru).

Odbor si pridržuje morebitno premem-bo oziroma preložitve posameznih terminov in bo prizadete klube po potrebi pravočasno obvestil.

Medklubiški odbor LNP. v Celju.

LLAP. (Tehnični odbor.) Seja tehn. odbora LLAP. se vrši v sredo 3. t. m. ob 18.30 uri v kavarni Emona. Radi važnosti je prisotnost vseh odbornikov nujno potreb-na. — Načelnik.

Službeno iz LHP. Danes točno ob 20. uri seja upravnega odbora LHP. v kavarni Emona. Važno, prosim polnoštevilno ude-ležbo. — Predsednik.

Službeno iz LNP. Danes v sredo ob 20. seja p. o. v kavarni Emona, damska soba. — Tajnik II.

Hazena sekcija Atene sklicuje za dan-es ob 19. uri v Ortopedični zavod vse ha-zenašice na važen sestanek. Udeležba stro-go obvezna. Hazena družina ima danes ob 13. trening za vse hazenašice na igrišču. — Načelnica.

Eksemplarna kazen poljskega nogo-metnega prvaka. Poljski nogometni savez ni priznal nobenih zmag, ki jih je lvovski klub Pogon izvozel v letu 1925, ker so razne »omislije ugovarile, da so že leta 1925. igrali v Pogonovem moštvu profesionalci. Radi tega izgubi Pogon naslov prvaka Polj-ske za leto 1925, ki se je priznal poznani-skemu moštvu Warta.

Charles Hoff, ki bo 16. t. m. nastopil v desetboju proti Osbornu, je s svojimi le-pimi uspehi povzročil v Ameriki izredno po-zornost. Celo predsednik Zedinjenih držav Coolidge je izrazil željo, da bi spoznal nor-veškega sportnika. Sprejel ga bo v posebni javni dvorani. Kakor se domnava, dobiva Hoff vedno več ponudb. Govori se celo, da mu ponujajo 30.000 dolarjev, ako bi prevzel glavno vlogo v sportnem filmu. Hoff dose-daj na to ponudbo še ni odgovoril.

Teniski match Amerika : Francija je končal s težko izvojevano zmago Zedin-jenih držav s 3 : 2. V finalnih tekmah je sve-tovni vrvak Lacoste (Francija) premagal Amerikanca Richardsa s 6 : 3, 6 : 1 in 6 : 3. Tildenu pa se je šele po ljutom boju po-srečilo premagati francoskega prvaka Bo-rotro s 6 : 4, 8 : 10, 11 : 13, 6 : 1 in 6 : 3. S tem je Amerika zmagala s 3 : 2.

Vremensko poročilo od 2. t. m.

Kranjska gora ob 7. jutraj: — 8 stp. C. Barometar se dviga. Brez oblakov. Mirno brez vetra. Sren 15 cm. Saninec ugoden.

Bohinjska Bistrica ob 7. jutraj: Nizka megla. + 2 stp. C. Za zimski sport neugod-no.

Gospodarstvo

Zopet korak dalje

v povojnih razmerah tudi pri nas zaje-dlo v gospodarstvo dokaj slabih lastnosti. Popu-stila je ljubezen do dela, ponehala je prid-nost, prevladala je pohlepnost in želja po lahkem zaslužku in z njo ob času denarne negotovosti lahkomišelnost. In vsi ki ljubijo našo malo domacijo, smo bili v re-snih skrbih za svojo ožjo domovino, za ka-tero je predpogoj gospodarskega obstanka pridnost in varčnost prebivalstva iz vseh slojev, ako bi za trašno duhovno zagospo-davali našemu delavniku človeku slabi vodni-ki in pogubna gesla.

Prišel na je prekrat od zahoda, od zemlje do zemlje. Stari pravci solidnosti, predvar-nosti, poštenosti, skromnosti in varčnosti, ki so se obnesli in slove po svojem poročilu, brzo prihajajo do veljave. Kredit dobiva načelo, da naj ne je, kdor ne dela.

S prevarom so prišla suha leta v gospo-darstvo in vseovodsi se govori o gospo-darski krizi. Vsak prehod in vsaka preori-jentacija je težka in zahteva žrtve. Tudi pri nas občutimo gospodarsko krizo. Industrija preživlja težke čase in marsikatero podjetje se dobesedno bori za obstanek. Trgovcu prede huda, kupčije ml. velike so izgube in plačila prihajajo z veliko zamudo. Obrtniki upravičeno težijo o redkem zaslužku in sla-bih delavnih priklakah. Deloemalci le s teža-vo dobivajo službe, in vsakdo je vesel, kdor le danes pod varno streho starega gospodar-ja. Brezdomno živimo v težkih časih in smo sredi krize, o kateri pa pravijo tudi go-spodarski veliki. Da le pri nas kriza, ki nas vede do gospodarskega ozdravljenja. Lahko smo trdno prepričani, da premaza naš orga-nizem tudi to kritično dobo, ker je v jedru zdrav in ker le osnovna lastnost našega na-roda pridnost, varčnost in poštrevnost. Te lastnosti so zaklad živega naroda, ki le zdrav in svež in ima dovolj vztrajnosti in trdnje volje.

Sredi teh slabih časov je vesel in bodreč polav, da le zlasti v našem obrtništvu, na najrazličnejših krajih naše domacije bila zad-nja leta cela vrsta razstav in prireditve, ki kažejo, da prevladuje življenski optimizem in volja do ustvarjanja. Te prireditve kažejo živahno stremenje našega delavnega ljud-stva navzgor. Nih krona pa je Ljubljanski velesejem, ki bo letos že v šestič otvorjen v naši belji Ljubljani. Lanski velesejem nam je dokazal, da je njegova marljiva uprava znala navzile vsem težavam pripraviti lepo, bogato in pestro razstavo, ki je le bil vsako-dod nas vesel in je kot Slovenec in Jugosloven pomosen, da smo sredi gospodarskega mrtvila in sredi kritičnih priklah v gospodarstvu zmogli to lepo delo, ki je krona naših vsakotnih gospodarskih prireditve. Včasih se pojavlja dvom, ali je v obstoječih nepri-klakah taka prireditev v Ljubljani že potreb-na. Ta dvom pa pri nas ni upravičen in je le prav, ako naj bo v središču Slovenije vsako leto pregled našega gospodarstva, ki naj se iz leta v leto še bolj izpopolni. Vsi moramo podpirati to pomembno prireditev, ki ima gotovo svoj poseben slovenski pečat in smo nanjo ponosni, ker je naša, ker je plod našega truda in dela in naše skrbi ter smo si v naši lepi domovini pridobili z njo na tem polju prvenstvo.

Zato je dolžnost vsakega našega industrij-ka, obrtnika in trgovca, ki le stanovsko za-veden in mu je na srcu povzdiga našega na-rodnega gospodarstva in s tem tudi razmah njegovega lastnega podjetja, da se letošnje-ga velesejma udeleži.

Letošnji velesejem naj bo ne le vreden vrstnik naših prvih velikih sejnov, marveč naj v celoti prekosli, tako da bomo po za-ključku res smeli reči: Prišli smo naprej!

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (2. marca). Notrile so danes: pšenica baška, 2 vag. 282, turščica b. stara, 2 vag. 175, srem ska, nova, 3 vag. 112—112,50, baška za mra-j 6 vag. 128, par. Indija 7½ vag.: otrobi, baški, nove lutaste vreče, 10 vag. 110.

Celjski trg. 1. marca. Govedina: v mes-leh 1. 16—18. Din. II. 16, na trgu I. 16—18 II. 10—14. v. m. pljuča, letra in ledvice 8, teletina: I. 19. II. 17, letra in pljuča 15, svinjina: meso I. 25 in II. 20—22, slanina 22,50—23,50, mast 26, šunka 30, preka-leno meso 25—27,50, mleko 2,50—3, smeta na 16, surovo maslo 50, čalno 60, jake 1, moka: »00« in »0« 5,40, »2« 4,80 »4« 4,10, koruzna moka 2,40 koruzni zdrob 3,10; ži-to: pšenica 320 rž 220, oves 230, koruza 170—190, fižol 350; specerisko blago: kava, Portorico 12, Santos 70, Rio 52, sladkor kristalni 14,50, v kockah 16,50, riž I. 12. II. 9, namizno olje 24, bučno 26, teste nine 10—12.

== Dohodki državne trošarine. Direkcija posrednih davkov objavlja pregled vplačanih trošarin za mesec december I. l. V tem času je bilo plačanih na poedine predmete trošarine Din 74.438.382 (v istem mesecu 1924. 47.150.911. Od te vsote odpade na slad kor Din 43.560.369, (17.998.382), na kavo 3.495.83, (3.495.837), na pivo 1.651.927, (1 mi-lion 654.172), na fina vina 65.951, na navad-no vino 3.991.342, liker, rum in konjak 28.712 razno žganje 3.504.100, (1.654.172), na alko-hol 12.506.426 (11.064.901), itd. Za eno dva-najstno proračunskega leta 1925—26 je bil predviden dohodek državne trošarine v zne-sku Din 50.166.666, plačano pa je bilo 74 mi-lionov 438.018, torej za Din 24.713.352 več. Za devet dvanajstih prejšnjih proračunske-ga leta je bilo predvidenih Din 451.499.999, plačanih pa 591.202.622, torej za 139.702.623 več.

== Živinski sejem v Celju. V ponedeljek 1. marca se je vršil v Celju redni mesečni ži-vinski sejem, na katerem so se razdelile pre-mije in sicer za prvo na selem prknano ži-vino Din 30, za vsako nadaljno deseto pa po 25 Din. Na selem je bilo prignanih 79 glav živine, med tem 19 konj. Tržilo se je pre-cei ugodno kajti prodalo se je polovico ži-vine, nekaj za pleme, nekaj pa so pokupili mesarji. Nagrad je bilo razdeljenih devet. Dne 13. marca se bo vršil v Celju letni ži-vinski in kramarski sejem, v torek, 6. aprila je pa redni mesečni živinski sejem na katerem se bo zopet delila nagrada. Interesente se so opozarjalo tudi na svinjske selme, ki se vr-šijo v Celju vsako sredo in soboto.

== Izplačilo dividend. Za preteklo poslo-vno leto izplačuje Srpska centralna banka v Osijeku po 3 dinarje dividende. Puška štedi-onica v Koprivnici pa po 12 dinarjev za del-nice.

== Likvidacija. V likvidacijo je prešla za-druža »Vorschusskassenverein für die Orts-emeinden Rosswen. Pivola und Ober-

kötsch« v Razvanju, ker se je v smislu skle-pa občnega zbora razdružila.

== Odprava konkursa. Odpravljen je kon-kurz o prezaodolženca Fran Skuhalu, trgo-vcu pri Sv. Trojici v Slov. Goricah, ker je bila vsa masa razdeljena.

== Konkurni okoli. Razglašen je konkurz o imovini Franca Krasoviča, posestnika in trgovca pri Sv. Jurilu ob Taboru. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču na Vrsknem dne 24. marca, zglastilni rok do 1. aprila ugotovitveni narok 21. aprila.

== Občni zbor Strolinhi tovarni in livarn bo dne 18. t. m. ob 11. dop. v Ljubljani, Du-najska cesta 35. Posojilnice v Rušah pa dne 14. t. m. ob 9. dop.

== Zveza Črne gore in Sandžaka z Bosno Ker predvideva državni proračun potrebne kredite za gradbo železnice Trebinje-Bilice-Nikiš in Uvac-Pribol, računalo, da bo šlo sedaj delo, zlasti tudi vsled boljšeja vreme-na, hitreje izpod rok. Ko bosta obe progi ko-tovi, kar bo morda že letos, vsaj deloma, dobila Črna gora in Sandžak zvezo z ostalo državo, čeprav sedaj ni bilo. Bil je tudi že skrajni čas, da je jela država misliti na to zvezo, ki je bila že nujno potrebna. Rado-vedni smo, ali bodo na teh progah objekti pripravljani na vsekakor potrebno kasnejšo normalizacijo teh ozkotirnih železnic. Tudi na Ivani planini se obnove te dni dela za vrtanje predora na progi Sarajevo-Gruž. Tu bo šlo delo hitro izpod rok, če ne nastopijo nove zapreke.

== Dobave. Vršile se bodo naslednje ofe-rtalne licitacije: Dne 19. in 20. marca glede dobave govejege mesa za čas od 1. aprila do 1. oktobra pri komandah mesta v Kra-levici, Dolnji Lendavi, Čakovcu in pri ko-mandi vojnega okroga v Karlovcu; pri Drav-ski artiljerijski divizion v Ljubljani; 18. mar-ca glede dobave raznega materiala iz žele-za, jekla in med, svinca in kosira, smrkove-ga platna itd.; 19. marca stavbenca lesa: 20. marca raznih olj, petroleja, nafte, ben-cina itd. in 24. marca nepremičljivega pla-tna, sukanca in vrvi. Pri direktili državnih železnic v Subotici; 16. marca glede doba-ve 365 vagonov bukovih drv; 18. marca strešne in zidne opeke; 19. marca mehanič-nih strojev in 24. marca postajnih avto-matov za dajanje signalov. — Predmetni oglasi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo na vpoizlet.

Borze

2. marca.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševa-nja, druge ponudbe in v oklepajih kupniški zaključki). Vrednote: Posojilo 77,50—78 Vojna škoda 279—280, zastavni Kranjske 20—22, zadolžnice 20—22, Celjska posojilnica 200—204, Ljubljanska kreditna 200—220, Merkantilna 100—102, Slavenska 50—0, Kre-ditni zavod 175—185, Strojne 120—Vevče 110—0, Stavbna 90—100, Sešir 115—120, — Blago: les: gabrovi blodi od 2,50 m napr-zdravi, ravni fco vag. nakl. post. 440—0; smrekove hmeljeveke od 7½—8½ m, z 10% od 6½—7 m, na koncu 7—8 cm debele, ne-odrgnjen in neokoničene, fco vag. nakl. post., 2 vagona 4,70—4,70 (7,60); hrastovi obrobjeni plohi od 43 mm, 2,65 m, od 16 in 17 cm šir., fco vag. Postojna tranz 800—0; hrastovi neobrobjeni plohi od 60 mm napr. od 2,50 m napr., od 22 cm šir. napr. fco vag. Postojna tranz. 1000—0, bukovca drva cepa-nice, zdrava, suha, meterska, fco vag. Postojna tranz. 25—0; pre m o g: nespreme-njen: poljski pridelki: pšenica baška, 76 kg, 2%, fco vag. Sekle 1 vagon 285—285, (285), 76-77, 2%, baška, fco vag. nakl. post. 0—287; turščica, nova za takoj, fco vag. Novi Sad 0—116, za marc, fco vag. Novi Sad 0—120, za april fco vag. Novi Sad 0—127, stara, fco vag. Novi Sad 0—145, umet-no sušena, fco vag. Novi Sad 0—135, Inzu-lanka, fco Čakovce 0—158; krompir, beli, rini, fco vag. slov. post. 0—80, rani, reza, fco vag. slov. post. 0—75; zeleni fižol, okrog zel in podolgovat, fco vag. Maribor 0—270; gradbeni material: nespremenjen.

ZAGREB. Dinar je v Curliu oslabei za pol točke in beleži 9,12—9,17. Mednarodno so oslabei London, Newyork in Pariz, do-čim je Praha nekoliko čvrstješa. Na današnjem deviznem tržišču je bilo dovolj blaga, pa tudi Narodna banka je dajala v nekaterih časih. Devize so nekoliko popustile. Pro-me ta je bilo za nekaj nad 10 milijonov dinarjev. V efektivih so bančni papirji ob ma-lenkostnem prometu v glavnem ostali nespremenjeni. Od industri

Iz življenja in sveta

Pismo iz Rima

Interesantne novice iz Italije o Italiji.

iv Rim, 27. februarja.

Italijani so druge vrste ljudje kakor mi. Hitro vzplame, naglo se navdušijo. Hitreje pa tudi popuša njih navdušenost, da se umakne poparjenosti in pobitosti. Slava in priljubljenost je pri njih bolj šepetajoča, nego naša sreča v pregovoru. Na preminih primerih kaže njih zgodovina, kako zažene jumenta visoko kvišku val popularnosti, ali ta pollet, ta plima priljubljenosti se je prerada umakne oseki, ki je trajna.

Narod v jedru ni črvin; priden, delaven, malozahteven in štedljiv je. Izredno hitro se množi: pol milijona duš letnega prirastka v Italiji sami. Narod je dostojen in se daje rad voditi. Pošte, no bi misli in bi bil tudi nam dober kupčijski sosed, da ga umetno ne zavajajo vodniki s političnimi sofizmi in s popačenimi poročili. Ne smemo pozabiti, da je malokateri narod tako izključiti, v čitanju domačih novic kakor italijanski. Časopise je ogromna sila v Italiji. Kadar gre za kampanjo, o koji treba zastopati resnične ali dozdevne italijanske koristi mednarodno proti tujini, je občudovanja vredna slovnost v njih časopisih tudi ob času, ko ni pritisk od vladne strani tak, kakor je za sedanjost, ki ne pozna šale in je uklopa tudi pomol. «Corriere della Sera» Kdor je čital italijanske zgodovino od dunajskega kongresa pa do leta 1870. natančneje, se je uveril, da so Italijani doprinašali velikanske žrtve za svojo svobodo v boju proti Avstriji. V tej junakijski dobi so nastopali z besedo in pismom res plemeniti duhovi. Lepših misli od Mazzinijevih je težko dobiti, pa to je v tisti dobi le eden od mnogih.

Na Mussolinija gledajo kakor na čudo božje. Naredil je v mnogem oziru red in zlasti gospodarske prilike so se znatno poboljšale. Zatrje je socialni prevrat, ki je bil že opasnejše na poti nego se vohče misli. Strašne zmede na železnica je odpravil in pravkar je napravil red tudi na Siciliji ter zlomil moč strahovalne mafije. Pravijo, da je celo v Napolju sedaj nekaj več discipline...

V gospodarstvu ni imel lahkega posla Mussolini. Njegova četa ni imela zaslombe v tistih krogih, ki ravno poslojni svet, bili so pristaši starega Giolittija. Trdi pravci proti bogati kasti se ni obnašal. Lira je padala, vrednostne papirje, zlasti državne so metali na trg, vnajši veliki finančni svet je bil nemilostiv. Mussolini je našel pot v največje bogato trdnjavo, ki je Banca Commerciale Italiana. Pridobil je Benečana Volpija. Poslal ga je za upravnika v Eritrejo, kjer se je Volpi izkazal mojstra. Ker de Stefani ob svojem predtem fiskalizmu ni mogel ostati finančni krmilar, je pozval Mussolini Volpija in mu dal finance. Volpi ni za uradnika, ki sedi od jutra do večera dannan v pisarni. On je mož posla. Iznajdljiv, okreten, duhovit. Ko sta se prvič srečala, sta se merila kakor dva borca s svetovnim glasom. Zedinila sta se in sedaj dobro harmonirata. Volpi ne misli večno ostati v tem svetu. Mussolini je potreboval moža, da mu uredi dolgeve v inozemstvu v Ameriki in Angliji. Ureditev je bila potrebna za prestiž Italije, ki sanja o oživetju imperija. Volpi je še mlad, okoli 45 let šteje. Sam se je vzdignil. Po smrti očeta ni imel premoženja. Začel je trgovati z kmetijskimi pridelki in je imel dobre zveze s Črno goro in Srbijo. Hitro si je pomagal, sedaj je mož tečaj, mogočen je v industriji, brodarstvu, bankarstvu. Vprašali so ga, ali zna angleško, ko je slo za Ameriko, pa je odvrnil, da je doslej vse posle napravil «in Veneziano». Dejansko razume angleško, govori pa ne, tako mu je bilo laže v razpravah za dolgeve, ker je mogel preudarjati odgovor med tolmačenjem. Italijanski ministri so skromno plačani, preslabo za potrebe bogatega industrijalca. Povedal je Mussoliniju, da obdrži svoja podjetja, ali do povratka je vodstvo izročil drugim. Mussolini je moral pristati, dasi je on mož, ki se ne pelja za denarjem in rad pokaže, da ga prezira. Ne ve se, ali je Volpi v srce res fašist, sigurno je, da je bil odločen pristaša starega Giolittija, ki je od-

lična osebnost in duhovit navzlic visoki starosti. V zadnji razpravi o preustroju vojske je svetoval nekake izpremembe za poznejša leta, pa mu je sporočil Mussolini: «Recite tej starini (vecchio), da so nepotrebne, ker ostanem še 30 let na svojem mestu.» Giolitti ni spravljal in je odvrnil: «Velite temu mladencu, da počakam tako dolgo.» Spominja torej na Pašica. Po dobro odpravljenih poslih v Ameriki in Angliji je Volpi zelo popularen in častili so ga kakor triumfatorja. Opravil je res dobro v tujini.

Toda sedaj imajo že nove skrbi. Vse je mislilo, da pojde lira kvišku, pa ne kaže te namere. Dolgeve urediti se pravi pričeti s plačevanjem. Zato treba denarja, posledica so večja bremena naroda in večje zahteve po tuji valuti. Tako preudarjeno, ni razloga za dvig lire, tem manj, ker naraščajo plačila za inozemstvo. Silne so množine blaga, ki se uvažajo, izvoz jih izdaleka ne more doseči. Poskušajo s posebno akcijo, da dvignejo domači pridelek žita in da znižajo uvozne potrebe za kurivo potom elektrifikacije. Prizadevanja so resna in kažejo veliko smotrenost, tudi je napredok zlasti na jugu države očividni. Mi kot sosede, ki mnogo prodajamo Lahu, imamo interes na tem, da ne propada njih denar. Opešano konjunkturo bridko čutijo tisti, ki poznajo kupčije. Za gospodarje seveda ne more veljati naivno naziranje entuziastov, ki kriče, da mora biti Lah vesel, če dobi naš les, in bi zmrazil, če bi našega lesa ne dobival. Začela je živa agitacija v nemških krogih zoper potovanja v Italijo. Ali bo imela kaj resnejših uspehov? Ali bomo pri nas kaj mnogo pridobili od te akcije? Videli bomo. Pozabiti ne smemo, da je Italija za Francijo danes najcenejša dežela. Kdor ima v Italiji danes 5000 lir mesečno, je velik gospod. Pri nas z 10.000 dinarji ne moreš preobračati kozolcev. Resno so na delu za ameriške kredite. Prav te dni je zaključena kupčija, ki prinaša posojilo 20 milijonov dolarjev za velike električne naprave v Piemontu. Vse to kaže, da je predhodnik za posojila privatnim podjetjem kredit in zaupanje države same v inozemstvo.

ARISTIDE BRIAND,

francoski minister zunanjih del, s katerim se je v Parizu sestal naš zunanji minister Ninčič.

Zita toži juvelirje

O prodaji draguljev habsburške liše, ki jih je odnesel pregnani cesar Karl Habsburg s seboj v Švico, se je toliko pisalo, da so te stvari gotovo vsem ljudem še v dobrem spominu. V naglici so pregnani Habsburgovci odnesli s sabo, kar so le utegnili. Čim so se namreč pokazali oblaki na obzorju, ki so grozili monarhiji s poginom, je poslal komornik grof Berchtold celo vrsto dragocenih predmetov v Švico, kjer so dragocenosti čakale na prihod pregnane dinastije. Najdragocenejši predmet med temi dragulji je bil znani «Floretinec», ki ga je izgubil burgundski vojvoda Karel leta 1476. v bitki pri Gransonu in je našel

čisto navaden vojak na cesti ter ga smatral za kos stekla. Vojak je prodal diamant nekemu cestinarju, ki tudi ni poznal njegove prave cene. Sele ko se je izkazalo, da se kamen ustavlja tudi težko obloženemu vozu, je cestinar «steklo» shranil ter ga pozneje prodal župniku iz Montalagnja. Prebrisan župnik je plačal za dragoceni kamen samo en goldinar, prodal ga je pa že boljše. Nato je začel diamant menjavati lastnike v zelo naglem tempu. Ko je posestvo Medicejev pripadlo Francu Lotariškemu, je prišel v njegovo posest tudi ta kamen, ki pa ni prinesel lastnikom nobene sreče. Florentinci so ga baje svojčas brez pravega uspeha ponujali v Ameriki, niso ga pa mogli razpečati, čeprav je bil četrti največji diamant na svetu.

V začetku l. 1921. je postal bivši cesar Karel pri prodaji avstrijskih kronskih draguljev žrtev nezasišene goljufije. Frankfurtski juvelir Sontheimer, ki je ustanovil radi nakupa ponujenih mu dragocenosti posebno družbo z imenom Perlesco, je sklenil z upraviteljem premoženja bivšega cesarja samostojno kupčijo. Sele naknadno so prepričali Karla, kako je nasedel okrutnim sleparjem. Pozneje se je vršila v Švici razprava, toda kaj, ko je bila pogodba sklenjena in podpisana ter se je dalo ugovarjati samo načinu prodaje, nikakor pa ne prodaji sami. Pravijo, da je zakrivil goljufijo v glavni meri baron Bruno Steiner, ki je zastopal cesarja pri sklepanju pogodb ter si je razdelil s prebrisanim frankfurtskim juvelirjem mastni dobiček.

Bivši habsburški cesarski dom je bil takrat oškodovan za približno tri milijone švicarskih frankov in sedaj toži cesarica Zita frankfurtskega draguljarja in barona Steinerja na povračilo te vsote. Seveda je prav malo upanja, da bo to pravdo dobila.

Loterijski prorok v Španiji

Slabe lastnosti, zlasti take, ki si z njimi človek lahko brez truda služi denar, se plodijo med ljudmi kakor gobe. Jedva so nekoliko potihli glasovi o italijanskem loterijskem proroku iz San Fernanda, že se je pojavil loterijski prorok na Španskem. Piše se Anton Neneso, proslavil pa se je na ta način, da je dvakrat zapored dala dva velika dobitka v vrednosti 14 milijonov peset.

Ko so ga bili začeli vpraševati, kdo ga je navdihnil, da je tako pravilno pogodil številke, na katere je stavil, jim je novi loterijski prorok natvezil, da ima star kip nekega svetnika, ki ga je podedoval od svojega deda, in da mu ta kip napoveduje srečne številke. V resnici pa je španski loterijski prorok, preden je zadel prvi dobiček, bil čestni pometać v Madridu. Ko je po sreči kupoval prvo srečko, je vzel v kompanijo neko služkinjo, ki je bila zaposlena v enem največjih madridskih hotelov. Lahko si predstavljamo veselje te siromašne dvojice, ko je doznala za svojo srečo in je preštevala težke denarje. Seveda sta se pometać in služkinja vzele, povabila sta na svatbo celo četo sotrpinov svojega poklica in sta na koncu veselja razglasila, da bosta kupila hotel, v katerem je nevesta služila, preden se je nasmehnila sreča v loteriji. To pa se doslej še ni zgodilo in srečni čestni pometać zaenkrat ugonablja čas samo z loterijskim prorokovanjem.

Pred odpravo potnih listov?

Praška zbornica je bila te dni okupirana z zanimivo razpravo, ki je izzvenela v zelo pomembnem zaključek. S posebnim resolucijo, ki jo je predložil odbor za zunanje zadeve, je bila vlada pozvana, naj vendar enkrat sproži vprašanje končne odprave potnih listov.

Vprašanje potnih listov že dolgo let vznemirja vse države, zlasti pa tiste, ki so se udeležile svetovne vojne. Radi tega je bilo tudi že več konferenc, ki so obravnavale ta važni problem mednarodnega potovanja. Noben sestanek pa ni prekoračil pristojnih za potne liste in vsa dosedanja posvetovanja so se sukala samo okoli tega, v koliko bi kazalo potniške pristojbine znižati. Do kakega mednarodnega sporazuma v

tem pogledu doslej sploh še ni prišlo. Predlagale so se samo neznatne olajšave, ki so se deloma tudi izvedle, v glavnem pa je stvar ostala tam, kjer je bila prve čase po vojni.

Za letos je sklicana splošna konferenca, ki naj bi obravnavala to zadevo ter omilila stroge predpise, ki veljajo v tem pogledu danes ter nimajo izgledov, da bi prenehali sami po sebi. Očividno pod pritiskom dejanskih razmer ter predmetov, ki se bodo obravnavali, pa je sedaj prišla iz Prage pobuda, da se dosedanja praksa glede potnih listov ustavi ter nadomesti z milejšimi predpisi. Predvsem bi seveda morala odpasti dolžnost vidiranja potnih listov, v drugi vrsti bi se morali revidirati predpisi glede izdajanja potnih listov, tretjič bi se morali dokumenti v vsem poenostaviti in slednjič sploh odpraviti. V zvezi s tem bi bilo izvesti tudi druge reforme, zlasti tiste, ki se tičejo kontrole potnikov na mejah držav s strani policije in carinskih organov.

Češki parlament je dal s tem čisto koristno pobudo za poenostavljenje življenjskih pogojev, ki niso v sedanji obliki znosni za državljane nobene države na kontinentu.

Ing. Jos. Kropáč, univ. profesor rudarstva:

Problem pocenitve premoga

(Povodom razprav o razmerah v TPD.)

Proti koncu januarja t. l. so prinesli za grebški in ljubljanski dnevnik vest, da namerava Trboveljska premogokopna družba ustanoviti novo delniško družbo za prodajo premoga, koje delnice bodo izključno v lastnici TPD, in ki bo imela poleg drugih dalekosežnih ciljev v glavnem namen pocenitve premoga. V teh noticah je bilo tudi omenjeno, da se je družbi posrečilo pridobiti za to stvar prve gospodarske osebnosti iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Iz vseh omenjenih ciljev nove družbe sem smatral iz zasebnosti in narodnogospodarskega stališča za najbolj važno pocenitev premoga in ker si nisem mogel razložiti kako je mogoče, če potom nove trgovske družbe rešiti to jako važno vprašanje, obrnil sem se dne 1. februarja t. l. na Trboveljsko premogokopno družbo s sledečo prošnjo:

«V poslednjem času so princali razni časopisi med njimi tudi vsi ljubljanski dnevnik vest, da se namerava reorganizirati prodaja družbene premoga in da se bo v to svrhu ustanovila posebna delniška družba v okvirju TPD, ter da se je družbi posrečilo pridobiti za to stvar prve osebnosti iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Namen te družbe bi bil prodaja premoga, ki bi imela za posledico pocenitev premoga, poenostavljenje njegove prodaje in še druge narodnogospodarske ugodnosti. Ker je pocenitev premoga v splošnem z gospodarskega stališča in zlasti za svojo industrijo velepomembna, se za to zadevo javnost zelo zanima, vendar pa nima do nje pravega zaupanja. Ker mi ni jasno, kako je mogoče poceniti premog s pomočjo nove trgovske družbe in ker bi imela nameravana rešitev tega vprašanja velik pomen tudi za druge industrije, si kot teoretični rudarske stroke usojam uljudno prositi za pojasnitev in event. utemeljitev teh ugodnosti novega načina prodaje. Nameravam to zadevo pojasniti javnosti.»

Na to vprašanje nisem dobil dosedaj nobenega odgovora. Med tem časom sem čital v dnevnikih z dne 13. februarja t. l. sledečo notico:

«Družba za pocenitev trboveljskega premoga. Iz Zagreba nam poročajo: Tu je bila včeraj ustanovna skupščina trg. družbe, ki ima po izjavi interesov pred vsem namen, da poceni trboveljski premog. V upravnem svet so izvoljeni gg. Deseza in Bellak iz Dunaja, Kaufmann iz Slov. Broda, profesor teologije Vatovec iz Zagreba in poslanec Kosta Timotijević. Z ustanovitvijo te družbe je za enkrat propadla nič manj originalna ideja, da se prodaja premoga vrši na ljubljanski borzi.»

To je historijati te zadeve in sem ga vedel, ker sem to smatral v svrhu orientacije za važno.

Da se vrnem k glavnemu predmetu svojega pojasnila, t. j. k pocenitvi premoga, hočem v sledečih vrstah dokazati, da je pocenitev v zasebnem in narodnogospodarskem interesu nujna in tudi brez nove trgovske družbe izvedljiva.

Gospodarska kriza, ki se je že pred daljšim časom pojavila v vsi industriji posebno pri oni, ki rabi premog kot svojo glavno potrebščino, je v zadnjem času zadela tudi rudarska podjetja, ki so to krizo povzročila. Ne bom razlagal kakšen pomen ima danes premog v celom gospodarskem življenju, ker je to vsakemu znano. Pripominjam samo to, da je v mnogih industrijah,

»Velikanski ameriški zrakoplovi. Kas kor poročja «Vossische Zeitung» iz New Yorka, obsega gradbeni program Zedinjenih držav gradnje dveh zrakoplovov velikanskega obsega. Zrakoplova bosta lahko v 31. urah prevozila iz San Franciscu na havajske otoke 500 mož posadke, velike množine bomb in druge municije. Za primer, da bi bil zrakoplov obstreljevan in bi ga za delo 20 strelcov, bi znašala izguba na plinu v vsaki izmed desetih celic za plin samo 25 odstotkov.

Stanje poslopij drž. šol v Prekmurju je pod vso kritiko. Strehe šol so raztrgane, ploste okrog poslopij ni ali pa so v takem stanju, da nudijo žalostno sliko drž. uprave. Prošimo gradbeno direkcijo v Ljubljani, naj ukrene vse potrebno, da se ti nedostaki odpravijo, ker je to v interesu šolstva in ugleda naše države uprave.

»Mussolinijev «Stolp zmage» v Milanu. Fašistovski institut za nacionalno propagando v Milanu je predlagal, da se postavi velikanski spomenik padlim vojakom. Na kamenitem podstavku bo stal železen stolp, ki bo veličastnejši in genialnejši (!) od Eifflovega stolpa v Parizu. Stolp se bo imenoval «Stolp zmage» ter bo posvečen Mussoliniju. Stal bo pred milanskim kolodvorom ali pa pred ljudskim vrhom. V pritličju bo prostor za fašistovski muzej, na vrhu pa radiopostaja.

posebno v industriji kovin, premog glavni obratni material. Iz tega je razvidno, da se v takih podjetjih vsled visoke cene premoga zvišajo proizvodni stroški in podjetje je postane vsled dragih obratovanj nezmogljivo konkurenco proti proizvođaem tujih iz inozemstva, ki obratujejo pri ugodnejših pogojih. Pri nas se je poskusilo takim podjetjem prisiljati na pomoč na ta način, da so se njih izdelki zaščitili z uvozno carino, ki naj bi omogočila njih obstoj. Zato, da zaščitna carina ne more industriji za stalno pomagati do razvoja. Posledice podpore s pomočjo zaščitne carine so ne samo za konzumenta, ampak tudi za zaščitena podjetja pogubonosne. Po upeljavi zaščitne carine na gotovo izdelke obusti njen učinek konzument takoj, ker zavarovana podjetja zvišajo ceno svojim proizvođaem navadno za celi carinski znesek. Zaščitna industrija, ki se v prvem času veseli dobička, ki ga je brez žrtve in zasluge v škodo konzumenta dosegla, obratuje po svojih navadno zastarelih metodah naprej in zanemarljivo izboljšanje proizvodnih metod, investicije itd., tako da jo v kratkem času tuja podjetja prehite in glede kvalitete in glede cene in prično na novo s svojo konkurenco. Efekt tega boja je zopet kriza domače industrije. K sreči so že danes pri nas industrijalci sami prišli do prepričanja da je predvsem zdrava konkurenca v stanu ozdraviti našo industrijo in naš gospodarski položaj. Dobriček iz preostre zaščitne carine je tudi za državo dvomljiv, ker so vsled zvišanja cen proizvodov oslabi gospodarski položaj konzumenta t. j. davkoplačevalca, vsled česar država izgubi gotovo več na davkih, kakor pridobi s pobiranjem carine.

Da se dvigne gospodarsko stanje industrije, ki rabi premog kot glavni obratni material, da postane industrija zmogljiva konkurenca in da se ji zagotovi bodoči razvoj, je edino pravilno, ako se prilagode tuzemske cene premoga inozemskim. Ako se omogoči na ta način našim podjetjem obratovanje, bo naravno povpraševanje po premogu in premogokopna podjetja ne bodo primorana svoj obrat restringirati, ampak ga bodo na splošno mogla povečati. Je torej v vitalnem interesu premogovnih podjetij samih, da ceno premoga znižajo vsaj na ceno, ki velja na svetovnem trgu. Država je pred časom poskušala znižati ceno premoga domačega proizvođa na ta način, da je znižala prevozne železniške tarife, kar je seveda konzum hvalno vzel na znanje. Po mojem mnenju se je pri tem napravila napaka, da se ista udobnost glede prevoza ni raztegnila tudi na inozemski premog, posebno na črni premog, kojega smo primorani vsled primanjlovanja uvažati. Vrh tega se je na tuj premog upeljala še uvozna carina, ki ima efekt, da drži pretirane cene domačega premoga.

Kljub temu, da je uvoz tujega premoga otežčen vsled carine in vsled višjih prevoznih stroškov, je v nekaterih slučajih cenejši kakor premog domače proveniencije. Če n. pr. primerjamo ceno trboveljskega premoga z okroglo 4000 kal. kurilnega efekta, ki stane v Ljubljani ca 400 Din za 1 tono, z angleškim premogom, ki ima 7000 kal. efekta, stane v Ljubljani ca 600 Din za 1 tono in je obremenjen s 60 Din carine in 40 Din višjih prevoznih stroškov na 1 tono, plačamo 1 milijon kalorij trboveljskega premoga s 100 Din in 1 milijon kalorij angleškega premoga pa z 86 Din. Ako bi veljale iste ugodnosti za angleški premog, kakor za domači premog, bi stalo 1 milijon kalorij angleškega premoga samo 72 Din. Nekatera podjetja so se vsled te razlike v ceni premoga preuredila na uporabo črnega premoga, pri čemer imajo poleg cenejšega obratovanja še nadaljnjo ugodnost, da je pri črnem premogu vsebina pepela in žvepla manjša.

Ako bi se cena domačega premoga prilagodila ceni angleškega premoga, stala bi ena tona trboveljskega premoga v Ljubljani 4 x 72 Din, t. j. 288 Din in ako odstojemo dovoljino iz Trbovelja v Ljubljano (30 Din) bi prodajal producent 1 tono v Trbovelju za 258 Din. Danes prodaja TPD. premog iz revirjev v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in Rajhenburgu povprečno za 280 Din. Pri tej določitvi cene domačega premoga je treba upoštevati dejstvo, da je angleški premog pri nas podražen vsled transportnih stroškov iz Anglije v Trst in iz Trsta v Ljubljano. Ako bi se cena domačega premoga prilagodila ceni angleškega premoga na svetovnem trgu, bi se morala cena trboveljskega znižati vsaj za 15 odst. Da je mogoča ne samo ta pocenitev, ampak še večja, o tem bom še posebej razpravljal.

V slovo dr. Benešu

Gospod generalni konzul.

V vrsti poslovnih večerov in slavnostnih govorov, ki jih v tako veliki meri in tako zasluženosti ni bil deležen še noben Slovan, odhajajo iz naše bele Ljubljane, mi ni bilo mogoče izreči teh par skromnih in lepih spominov na dobo Vašega delovanja med nami. Mi, ki smo prihajali iz Kolbarjeve in Masarykove Prage in smo pred vojno prinašali domov gesla novega slovenskega realizma, ki smo skušali na vseh poljih delati v smislu skupnega dobrega, narodnega in gospodarskega dela, ki smo pozneje v avstrijskih taboriščih skupaj s Čehi kovali načrte za bodočnost in delili avstrijsko državo v smislu naših narodnih zahtev, ki smo skupaj z njimi na frontah iskali prilike, kako bi čim več škodovali državi, ki nas je gnala v boj in smo pozneje v Pragi manifestirali na majniških slavnostih in slovenskih vinarni v Moravski gili določevali koridor med severom in jugom v svetem prepričanju, da bomo dobili vse, kar bomo hoteli — smo preživljali prva leta po vojni težke čase, polne trpekega razočaranja in nerazumljivih prisiljenosti.

Komaj se je pogojevalo prvo navdušenje nad novo pridobljeno svobodo, zmračilo se je obzorje in pokazalo se je, da je sedaj čas treznega realnega dela, ko se bo določala usoda narodov za cela stoletja. Med Češko-slovaško in Jugoslavijo sta ostali še vedno Avstrija in Madžarska in koridorja, ki bi ve-

zavist do onih, ki so dosegli uspehe, ker so imeli pred seboj jasne cilje. Zato se je ohladi la naša ljubezen do Čehov, ker se nam je zdelo, da so dosegli več kot mi, nismo pomenili na bi mi ne dosegli več, če bi bili oni dosegli manj. Postali smo skoraj tuji in mislili na svoje lastne zadeve. Toda Praga se je zavedala svoje poslanstva v zapadni slovenski trojki, ki je vzrasla iz svetovnega požara in je morala nastopiti skupno proti Evropi, ker je za njo drvel velik ognjen ročaj kolos — Rusija... Ko smo bi li l. 1920 v Pragi, so se že kazale konture tega novega skupnega dela.

Po zaključitvi obmejnih in notranjih vprašanj, je prišel čas novih kulturnih državnih in gospodarskih zvez. Takrat se prišli k nam. Češkoslovska republika je izbrala najboljše ljudi, da ji gredo pridobivati prijatelje v Evropi. Morebiti ste v početku svojega bivanja še čutili hladnost, ki je polnila naša razočarana srca. Toda prihajalo je spo znanje. Predvsebo tradicije in spomini l. 1918. so se začeli prebujati. Čas nam jih je klidal nazaj v življenje, kakor vse kar je večnega. In Vi gospod konzul, ste v veliki meri pripomogli, da so se ravno v Ljubljani tako srčno obnovile naše bratske vezi. V Ljubljani nismo bili vaeni konzulov: mislili smo, da so to ljudje, ki žive samo v visokih krogih in se ne zanimajo za narod, med katerim živijo. Vi gospod gen. konzul ste dokazali, da smo se o konzulskih motili prav tako kakor prej o diplomatskih. Bili ste v resnici konzul, ki se zaveda svoje velike dolžnosti kot posredovalec med dvema državama oz.

narodoma. Razvil ste svoje delo v našo skupno korist široko preko svoje uradne delokroga. Karkoli je moglo pospeševati naš skupni kulturni napredek, podpirali ste z darežljivo roko. Iskali ste vedno nova pota, da preidejo naše ideje v širše mase.

Spominjam se naše prve proslave praške prisrge v «Unionu». Koliko nejasnosti in ne razumevanja! Toda šli smo naprej. Začela so se predavanja. Proslave narodnega praznika, katerih čisti dobiček ste poklanjali «Jugoslov. Matici» so nosile pečat bratstva in kulturne sile naše umetnosti. Omogočili ste izdajo «Česke antologije», ki naj kaže pot naše preteklosti, dokler ne dobimo večjih del. Spominjam se konferenc v «Slov. Matici», ko je prof. Pata prinesel svoj načrt. Koliko besedi in kako malo uspeha. A Vi, gospod gen. konzul, niste obupali, vedeli ste, da se velika dela ne ustvarjajo čez noč. Bil ste optimist, ki veruje, da dobra ideja mora zmagati. Končno je prišla «Liga» in prevzame v svoje roke nadaljno delo. Danes je po Vaši zaslugi naše skupno delo v Slovaniji široko zasnovano in ga bomo vršili naprej v spomin na te prve povolne začetnike, v katerih leži toliko Vašega nasebičnega truda. Vi je, upam, najlepši pozdrav, ki ga Vam vsi izročamo na pot, da izpolnite poslanstvo naših narodov v slovanstvu.

Dr. I. L.

Ali ste naročili vsaj enega znanca ali znanko na tednik «Domovino»?

Dopisi

ST. VID NAD LJUBLJANO. Dne 28. februarja je priredilo sokolsko društvo v St. Vidu nad Ljubljano v zvezi z braskim društvom iz Jezice nad vse pričakovano krasno uspelo telovadno akademijo. Vsi oddelki so v polni meri izvršili svojo dolžnost, nakar sta bratska društva St. Vid in Jezica lahko ponosni. Strunost in skladnost sta dokaz prave sokolske vzgoje. Vse vaje so bile izvajane tako krasno in vzorčno, da jih je občinstvo burno pozdravljalo. Večino točk so morali ponoviti. Za lep moralni uspeh celotne akademije izrekamo vso pohvalo braskemu društvu na Jezici in braskemu učitelju Dequalu. Za krasen uspeh smo pa dolžni tudi zahvaliti sestri Dragici Boltavzarjevi iz Šiške, ki nam je radevolje prisločila na pomoč v »Faustu«, ter gospodu Marijani Lipovski, ki je spremljal vse telovadne točke na klavirju. Izrekamo pa zahvalo tudi vsem drugim, ki so pripomogli k lepemu uspehu akademije. Zdravilo!

TRŽIČ. V nedeljo 28. februarja je imela »Edinost« v Trzinu svoj redni občni zbor v društvenih prostorih pri g. Lončarju. Izvoljen je bil sledeči odbor: Lavš Tone, predsednik, Markelj Franc podpredsednik, v odbor pa Roos, Lavš M., Zupan H., Dobrin Josip in Rotar Josko. V nadzorsko br. Popov Ig. in Ivan Lončar. Imenoma »Zveze« je pozdravil zborovanje br. R. Šimnovec. V lepih besedah je tudi pozdravil mladino za k. o. SDS g. Vidmar. Novi odbor nam jamči za boljši razvoj in napredek ter upamo, da kmalu čujemo ustanovljeni tambrski zbor. Bratje! Na delo in zmago!

KOROŠKA BELA—JAVORNIK. Tukajšnje sokolsko društvo priredi dne 2. maja ob 15. uri veliko javno tombolo, za katero vlada že sedaj mnogo zanimanja. Kako tudi ne, saj so dobili tako številni in bogati, da žele tudi najbogatiji tvegati par dinarčkov v upanju, da jih morda poišče sreča. Vsi dobivki se cenijo na 22.000 Din, med njimi konj, zakonska moderna spalnica, novo moško kolo, vreča moke, sladkor, meso itd. itd. Kot dobitke čisto svoje vrste je vsaj gorenjski kodlini, kakor tudi letovščarjem, smučarjem in turistom znani neznani in zadržani karnarček Slavčeve Ivanke iz Kranjske gore. Čisti dobitke je namenjen za zgradbo Sokolskega doma na Koroški Beli, zato prostimo bratska društva že sedaj, da se na to našo prireditev ozirajo. Odbor.

ZAGORJE OB SAVI. Minuli tork je predaval gojenkam gospodinjstva tečaj predavatelj hrišćanskega zavoda iz Ljubljane, g. oficijal Puhar o »Alkoholizmu«. Svoje zanimivo predavanje je pojasnjeval s sklopičnimi slikami v kinodvorani. Gospod predavatelj je v plastičnih slikah, zaletih iz življenja, pokazal našim dekletom in ženam najhujšega razdiralca družinske sreče in največjega sovražnika človeštva — alkohol in njegovo dekanje. Gojenke so z napetostjo sledile nad dvurnemu predavanju, v katerem jih je vodil g. predavatelj čez vsa brezna in močvirja življenja, v katerem se utapljajo naša naračja vsled alkohola. Marsikatero oko je bilo solzno, zasledujoč to razorno delo alkohola in spilišna želja je bila, naj bi se prodavanje črnovila za širše mase.

HRASTNIK. V nedeljo se je vršil v Narodnem domu koncert rudniške godbe ob skrajno pičlem številu občinstva; dasi se je istočasno vršilo še dvoje prireditev, bi človek vendar pričakoval večje udeležbe s strani rudniškega nameštstva in delavstva, ki sta pač v prvi vrsti poškodana, da vsestransko podpirata svojo godbo. Odsotnost rudarjev bi se spriči težkega položaja, v kojem se sedaj nahaja delavstvo rudnika, dala še nekako opravičiti; neupustljivo pa je zadržanje rudniškega uradništva in poradništva z vodstvom na čelu, ki ni smatralo za dobro in potrebno, da s svojo prisotnostjo moralno p. dpre prireditev in okropi pogum marljivega kapelnika in vztrajnih godbenikov. Pogrešali smo tudi ostalo hrastniško inteligenco. O. Turniška, odnosno godbo, ki zaznamuje napram prejšnjim letom precejšen napredek, ta neuspeh nikakor ne sme oplašiti, temveč vztraja naj na tej poti dalje, ker končni uspeh ne bo izostal.

ŠMARTNO OB PAKI. V zadnjem »Slovenskem Gospodarju« napada neki dopisnik, ki se skriva pod napačno končnico — ak, tukajšnje učiteljstvo in novoustanovljenega Sokola. Vse mu je premalo »krščansko!« Gleda napadov na učiteljstvo in sokolstvo upamo, da že dobi primeren odgovor. Dopisnik pa, namesto, da kritizira versko življenje učitelja, naj nekoliko pogleda poprej v svojih vrstah ter naj kaj poroča o operacijah v privatni sobi, o izginotju deklet Ančki itd. Gradiva bo imel dovolj!

LJUTOMER. Na svojem 59. občnem zboru je tukajšnja »Čitalnica, sklenila, da pomnoži svojo ljudsko knjižnico, katero prav pridno obiskujejo okoliščani in tržani. V minulnem letu je bilo izposojenih nad 1500 knjig. Pri vsaki hiši pa leže v omari ali na podstrelju knjige, katere pa sedarjemo lastniku niso v nobeno korist oziroma uporabo. Prihodnje dni se bosta javila v vseh hišah dva člana Čitalnice in pobirala knjige za ljudsko knjižnico. Prosimo vse Ljutomerčane, da sprejmejo ta odposlana in lu obdare z lepimi knjigami. Vse knjige, tudi drugojezične, so nam dobrodošle. — Čitalnica je najstarejše društvo v Ljutomeru in ne zasleduje drugega cilja, kakor da širi izobrazbo potom knjig in predavanj v vse sloje. — Razen te akcije priredi dne 11. aprila v prostorih g. Seršena veliko tombolo, na katero se že sedaj opozarja. Čisti dobitke je namenjen ljudski knjižnici. Odbor.

LJUTOMER. Tukajšnji Sokol je imel 7. februarja svoj občni zbor, in sicer ob navzočnosti zastopnika župe, br. staroste J. Novaka. Iz poročila je bilo posneti, da se je društvo gibalo na vseh poljih, vse svoje sile pa je vložilo v delo za Sokolski dom.

ki je že pod streho. Volitve so dale sledeči rezultat: starosta br. J. Bauhart, podstarosta br. Džak Janko in Ciril Mihe, načelnik br. Fr. Lubel, načelnica s. St. Jelovškova; odborniki: br. Seršen Fr., Ogrin, Stopar, Zelinka, Vunderl, Ozmeč Jakob, Senčar Metod in s. Pernetova in Schwarzova; prosvetar br. Karbaš, predsednik dram. odseka br. Perné, glasbenec br. Zagar. Najštevilnejšemu odseku — gradbenemu — načeluje br. G. Lukačič; čaka ga ogromno in težavno delo: dograditev

doma s čim manjšimi troški. Zato se obrača društvo do vseh prijateljev, da mu prisločijo na primeren način na pomoč. Vsak dar v kakršnikoli obliki je dobrodošel. Posebno se obrača do vseh tistih, ki se še niso oddolžili spomenu nepozabnega br. star. Joska Rajka, da prispevajo v sklad, ki nosi njegovo ime ter je namenjen dograditvi doma. Gradbeni odsek priredi na pomlad veliko tombolo. V kratkem pa bo izreden občni zbor odločil, kako dobitno potrebna sredstva za dovršitev naše stavbe.

Samo še danes!

Samo še danes!

KORZAR PIETRO

Grandiozno filmsko delo največje nemške filmske tovarne »UPA«. — Kolosalna režija. Napeto-zanimiva vsebina. Umetniška igra. Bogata oprema

Prekрасni naravni posnetki. Izvrstna godba. Nepozabni tipi

PAUL RICHTER, RUOLF KLEIN-ROGGE, AUD EGGEDE NISSEN

nam v tem veličimu pokažejo višek svoje visoke umetnosti. Velikanski obisk, ki ga ima tudi pri četrtim dnevu uredavanja, je najboljši dokaz njegove visoke kvalitete.

Predstave se vrše točno ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

Predprodaja stopnic od 10. do pol 1.

Kot prihodnjo senzacijo prinašamo film s solo petjem!

Pazite na našo reklamo!

Elitni Kino Matica. vodilni kino v Ljubljani.

Porote

Ljubljana, 2. marca.

Poneverba uradnega denarja

Po prevratu še ni bilo porotnega zasedanja, ki se ne bi pečalo tudi s poneverbami uradnega denarja s strani nameštencev države. To je gotovo simptomatično za razmere, ki vladajo v naši državi. Obtoženci posegajo večinoma pod vtisom skrajno obupnih materijalnih razmer po zaupnem jim denarju, le redko igra pri tem ulogo tudi lahkomišelnost ali razuzdano življenje. Temeljno načelo vsake dobre uprave v državi mora biti dobro in vestno uradništvo, katero pa mora biti tudi dobro plačano. Še le tedaj bodo prenehali vedno bolj množiti se slučajji poneverjenja uradnega denarja.

Danes je bila pred porotnim sodiščem poštena pomočnica Alojzija Kerne iz Moj-

strane, ki je bila obtožena, da si je pridržala od raznih strank zaupane ji zneske, ki bi jih morala odpremiti po čekovnih položnicah, in je na ta način poneverila veliko vsoto 77.042 Din. Obtoženka je zelo skesano in krčevito jokaje priznala svojo krivdino in naglašala, da sama ne ve, kdaj je tako zabredla. Ko je spoznala, kako visoko vsoto že dolguje erarju, je pričela kupovati srečke v nadi, da zadene v loteriji in vrne svoj dolg. Toda, še predno je prišlo izrečanje srečk, jo je prehitela revizija in zadelo usoda. Poštni direktorij v Ljubljani se je namreč čudno zdelo, da je pošta v Mojs strani prosila za denarne zaloge, ker je imela poprej vedno dovolj kapitala sama na razpolago. To pa je storila Kernčeva, ker ni mogla več kriti starih položnic z novimi. Kernčeva na razpravi nikakor ni mogla dokazati, kam je izdala tako visoko vsoto, vsled česar obstoji sum, da je denar kam skrila, kar pa ona odločno zanika. Skodo je povrniti sicer erarju tamkajšnji poštar.

Porotniki so vprašanje o krivdi potrdili z 10 glasovi, nakar je bila Alojzija Kernčeva obsojena na polgorno leto težke ječe s enim trdim ležiščem četrletno.

Novo mesto, 2. marca.

Nesrečni alkohol

Na Svečnicu je mladi svet v vinotoču Pav le Podgorje v Breškem popival in plesal pozno v noč. Kakor običajno pri takih prilikah je tudi tu nastal ponoči med fanti prepir. Ko je Franc Lendero pobiral za godca, nekateri fanti iz Hinj niso hoteli občasno prispevati. Nastal je hud prepir in sta bila posebno glasna Franc Lendero ter posestnikov sin Ignacij Flaša. Ker se je bilo bati, da pride do pretepa, je Justa Zgajnerjeva potegnila Flašo iz vrste fantov in ga pregovorila, da to le šel sredit domov.

Ko sta bila že kakih 30 korakov od vinotoča, je prihitel za njima Franc Glavan in prosil Flašo, naj mu pomaga, češ, da ga fanti zasledujejo. Ta se je takoj ohnil in šel nazaj pred hišo, kjer se je spustil v pretep z Lenderom in Josipom Filipom. Potegnili so nož in zabodel Franceta Lendera v vrat, nato pa naskočil še Filipa, ki pa se mu je ubranil s sabljo. Razkačen je zdiral potem še za Lenderom v hišo. Šele, ko ga je videl vsega krvavega in umirajočega, je odnehal. Lenderu je bila prerezana žila odvodnica na vratu, vsled česar je v petih minutah izkerval in umrl. Poškodba je bila smrtna in tudi takojšnja zdravniška pomoč ne bi mogla rešiti življenja.

Flaša je odkrito priznal svoj zločin, zagovarjal pa se je, da je samo zato mahal z nožem okrog sebe, da se obrani udarcev. Ko se je namreč na Glavanov poziv vrnil pred Podgorjarjevo hišo, sta ga po njegovih izjavi napadla Lendero in Filip in ga udarila dvakrat po glavi z nekim trdim predmetom.

Porotniki so potrdili vprašanje glede uboja in silobrana; očitno, ker niso dobro razumeli vseh pet stavljenih jim vprašanj, pa so zanikali tudi vprašanje glede prekošenega silobrana, nakar je bil Flaša oproščen.

Maribor, 1. marca.

Detomorka

Spomladansko zasedanje mariborskega porotnega sodišča je pričelo z razpravo proti 21letni služkinji Franciški Silce radi detomora. Silčeva je služila v Vitomercih za dekle in prišla v pustnem času lanskega leta v drugi stan. Svojo nosečnost pa je zelo skrbno prikrivala, tako da je njena gospodinja celo mislila, da je samo bolna in ji je zato svetlovala, naj se da preiskati od zdravnikov. Silčeva je to tudi obljubila, vendar pa ni šla niti k zdravniku, niti k babici. V noči na 15. novembra je nenadoma porodila novorojenčka, ki ga je odnesla takoj po porodu v svinjsko kuhinjo in ga položila v kotel na vročo repo z obrazom navzdol, tako da se je otrok zadušil. Posrečilo pa bi se ji celo prikriti grozni zločin, da ji ni izdal domači hlapec Konrad Kocbek, ki je opozoril svojega gospodarja, da je silhal ponoči jok otroka. Obdolženka se je zagovarjala, da je bila v kritičnem trenutku silno razburjena in tako zmedena, da sploh ne ve, ali je otrok pri rojstvu živ ali ne. Tudi ne ve, kako ga je spravila v kotel z vročo vodo.

Na podlagi izreka porotnikov je bila Silčeva obsojena na eno leto težke ječe.

Maribor, 2. marca.

Ponarejevalec delnic

Pred porotniki se je danes zagovarjal 31letni strojni tehnik Franc Bauman, ki je bil obtožen radi ponarejanja delnic gornjeavstrijske električne delniške družbe na Dunaju. Delnice je potem zastavil in razpečal raznim strankam na Dunaju, ki so imele okoli 800.000 Din škode.

Franc Bauman, rojen v Ormožu in pristojen v Ptuj se je avgusta 1924 seznanil na Dunaju z brezposelnim litografom Krottenmayerjem, ki ga je pridobil za ponarejanje delnic imenovane družbe. Za delavnico je dal Bauman najprej na razpolago svojo lastno sobo, pozneje pa se je ponarejevalska kovčnica preselila k neki drugi stranki. Izgotovljene delnice je prevzemal Bauman sam ter oskrbel tudi numeracijo in žig. Nato jih je oddajal Francu Hortu ter nekemu Maksu Freundu, ki je bil nekdo idejni in »rator cel« ponarejevalne akcije. Freund

je bil že meseca avgusta obsojen na štiri leta ječe, a je pobegnil z Dunaja, nakar je ostal Bauman v zvezi samo še s Hortom. S tem je skupno zastavil za 800.000 Din povzrojenih delnic. Z denarjem sta sleparja deloma pokrila dobavne stroške, ostalo pa sta zapravila. Nadaljno delovanje Bauma na je prekinil končno meseca novembra 1924 proti njemu radi ogoljufanja neke stranke odrejeni preiskovalni zapor. Sicer je bil Bauman koncem januarja 1925 proti kavčiji izpuščen, vendar je bila takrat ponarejevala afera že deloma razkrita, nakar je Bauman skupno s Hortom pobegnil v Jugoslavijo, kjer sta bila oba v kratkem aretirana.

Bauman je bil obsojen na 2 meseca zapor.

Celje, 2. marca.

Za drugi dan porotnega zasedanja so bili določeni trije slušaji. Bil pa je izločen Majcenič, ker so izjavili sodni zdravniki, da so v dvomu, je li duševno bolan ali ne.

Rop in huda telesna poškodba

Franc Kamenšek, še ne 20 let stari kamnoseški delavec v Dubrovju, občina Sv. Rok ob Sotli, se je moral zagovarjati radi hudodelstva ropa in težke telesne poškodbe. Dne 10. januarja je vozil Nikola Pavič, krošnjar in voznik, porcelan iz Libov pri Celju. Na cesti iz Rogatec proti Dobovcu je došel v Cestah dotlej njemu še neznanega Kamenška, ki se mu je začel vsiljevati na voz. Pavič mu tega ni dovolil, češ da sam hodi že celo pot iz Celja peš poleg konja, ki je že ves moker od težke vožnje. Ker pa Kamenšek le ni odnehal in se je voznik bal, da bi mu ne napravil iz jze kakšne škode na robi, mu je končno dovolil sesti na voz, sam pa je šel še nadalje peš. Pri Beletovi gostilni pa je skočil Kamenšek z voza in šel v krmo. Pavič je vozil mirno naprej, misleč, da se je rešil nadležnega gosta. Ko je došel do občestnega korita in napajal konja, ga je Kamenšek zopet došel in mu rekel: »Vi imate denar«. Pavič mu je odgovoril, da je njegov denar na vozu, ker je zanj kupil naloženo robo. Ker je Kamenšek le še silil naprej v njega, zlezal je starec iz strahu pred njim na voz. Kamenšek pa še ni odnehal in mu rekel: »Nekaj denarja pa imate, bar 80 kron pa imate.« Na to je začel zavirati voz, češ, ne boš se sem vozil, skupaj bova sedela. Pavič je stopil zopet z voza, tedaj pa je Kamenšek potegnil kar dva noža, jih odprl in grozil z njima Paviču rekoč: »Daj denar!« Ko mu je voznik zagotavljal, da nima denarja, ga je začel z nožem obdelavati po glavi in po hrbtu ter ga lahko ranil. Starec ga je prosil s povzdignjenimi rokami, naj ga pusti pri miru ter rekel: »Saj ti dam, kar imam!« Vzel je denarnico in mu pokazal, da nima več kakor 10 Din. Kamenšek je vzel denar iz misleč, da voznik res nima več, odnehal in zaostal za voznikom. Pavič je peljal dalje do klancu blizu Požuna, kjer se mu je konj ustavil. Tam pa ga je Kamenšek došel in se začel z njim prepirati. Dejal je: »Jaz sem služil v srbski vojski in ti ne veš, kdo sem jaz.« Brez vsakega povoda je sunil z nožem Paviča v desni nadlaket pod ramo s tako silo, da mu je predrl roko ter ga težko ranil v podpadljo. Zopet je prosil Pavič s povzdignjenimi rokami, na ga pusti pri miru, a sirovež je dejal: »Ferdaman, še konja ti zakoljem!«. Radi bližine hiš je Kamenšek zopet popustil in zaostal za kakih 30 korakov, Pavič pa je zavozil na Požunovo dvo rišče in povedal cel dogodek Francu Požunu. Kmalu je prišel mimo Kamenšek. Požun ga je spoznal in rekel: »A, ta je pa ta pravi, to je haupttraver!«.

Obtoženec je zanikal obtožbo radi ropa, priznal pa poškodbe, ki jih je prizadel vozniku. Izjavil pa je, da je to storil le radi tega, ker se je Pavič slabo izrazil o Jugoslaviji in to ga je strašno razkačilo. Kamenšek je na zelo slabem glasov, pijanec, pretepač in tuji lastnini nevaren človek.

Sodni dvor je stavil porotnikom dve glavni vprašanja in sicer glede ropa in težke telesne poškodbe. Porotniki so potrdili obe vprašanja in je bil Kamenšek obsojen na 5 let težke ječe z enim postom in trdim ležiščem vsak mesec. Kazen je sprejel in takoj nastopil.

Nesrečna nezakonska mati

Julijana Zaleznik, 42 let stara delavka v Trbižu pri Ljubnem, je porodila dne 12. novembra 1925, nezakonskega otroka, ki je dobil pri krstu ime Stanko. Bivala je pri Heleni Vodušek v Radmirju od poroda do 22. decembra, ko je odšla s svojim otrokom, češ, da je poklicana na županstvo v Bočni. Zvečer tega dne je prišla k Lizi Firšt v Zg. Pobrežah in prosila za prenočišče. Zvečer je rekla gospodinj, »danes bo pa smrt!«, in mislila s tem na otroka, ki je bil zelo slab. Gospodinja je previla otroka v toplo perilo, nakar si je dete kmalu opomoglo. Drugi dan popoldne je odšla in se podala proti Grušovljani. Pred Grušovljami je vrgla otroka raz Kolenčeve brvi v močno narastlo Savinjo, kjer je dete utonilo. Trupla v zvezi marljivemu iskanju orožništva niso mogli najti.

Zaleznikova je dejanje priznala, a se zagovarjala, da je to storila v obupu in zmedenosti, ker je bila brez vseh sredstev in službe in se z otrokom ni vedla kam obrniti. Pred njo le temna bodočnost, iz katere ni mogla najti izhoda. Oče otroka je prišel ob porodu samo enkrat k njej, ji prinesel 20 Din, liter vina, nekaj čaja in kruha, a se ni za njo dalje brigal. Kakor trdi on sam kot priča, ji je obljubil zakon, kar pa ona zanika.

Senat je stavil porotnikom samo eno vprašanje radi umora, katero so pa ti zanikali in je bila Zaleznik nato oproščena. Ze iz načina, kako se je ona zahvaljevala senatu in porotnikom, se da sklepati, da v resnici ni imela namena otroka usmrtiti in da je ravnila res v hipni zmedenosti.

Novost za sanitetsko osobje.

Knjiga: »Ključ bolniške administracije in bolniškega ekonomskega dela« je izšla iz tiska 27. februarja t. l. Namen te knjige je, da se bolniška administracija in bolniško knjižovodstvo izenači in prilagodi najnovejšim zakonom in sanitetskimi predpisi, ki so obvezni za vso kraljevino SHS., s posebnim ozrom na najnovejši razpis Ministrstva Zdravja Ad. br. 2600 od 25. januarja 1926. Zato je ta knjiga potrebna in koristna tako za vse sanitetske uslužbenke, kakor tudi za kontrolne organe. Knjiga obsega 278 strani in 104 raznih bolniških obrazcev ter stane 70 Din. — Naročijo se pri izdavalstvu g. Čedomiru Grušiču, ekonomu Državne bolnice v Sarajevu. 1294

Sokol

Hrvatskemu Sokolu v album

»Lidove Noviny« priobčjuje v nedeljski številki članek, s katerim se mora sezna niti tudi naše Sokolstvo. Članek se glasi:

»Čudna poročila prihajajo z juga. V nekaterih listih čitamo, da pride na vsesokolski zlet v Prago baje hrvatsko Sokolstvo kot gost. Ndvomno je češkoslovaškemu Sokolstvu mil vsak zletni gost, posebno do brodošli pa so slovanski gosti. Toda Savez češkoslovaško Sokolstva pod nobenim pogojem ne more vmešavati v jugoslovanske razmere. Kakor bi mi ne želeli, da bi se kdo drugi vmešaval na pr. v politične razmere na Slovaškem, tako moramo priznati, da imajo edino Jugoslovenci pravico delati red v svojem lastnem domu.

Češkoslovaško Sokolstvo veže s Savezom jugoslovenskega Sokolstva, v katerem je organiziran velik del prvih Sokolov-Hrvatov, toliko vezi skupnega dela, uspehov in zmag, da ne more, ne sme in nikoli ne dovoli, da bi padla na to iskreno bratstvo senca kakršnegakoli nesporazuma. Če je sploh kje realna podlaga za slovansko zblizanje, tedaj jo moramo iskati najprej v skupnem delu s Sokoli-Jugoslovenci.

Savez hrvatskega Sokolstva je nastal iz političnih razlogov proti SJS in njegova baza je klic po avtonomiji, ki se v bistvu prav nič ne razlikuje od delovanja naših klerikalcev na Slovaškem, s katero je stranka, ki je to cepitev povzročila, v dokaj intinim stikih. Odpor hrvatskega Sokolstva proti jugoslovanskemu Sokolstvu je šel tako daleč, da je prišlo na znanem zagrebškem zletu, kjer so bili položeni temelji sedanjege novega Saveza slovanskega Sokolstva, do krvavega nasilja in napadov tudi na naše Sokole. Številni hrvatski sokolski delavci propagirajo zopet ustanovitev nekakega separatističnega Saveza proti Savezu slovanskega Sokolstva.

Ce Savez hrvatskega Sokola na vsesokolskem zletu v Pragi ne bo ali če ne vstopi v SJS, še ni rečeno, da bi v SJS Hrvatov vohče ne bilo. Na zletu bodo Sokoli, organizirani v SJS. Ne bo samo tistega dela, ki je politiziral sokolsko delovanje v Jugoslaviji.

Tako stoji stvari in zato niti najmanj ne dvomimo, da vodi za očepljeni Savez hrvatskega Sokolstva pot do Prage samo skozi Ljubljano in nikjer drugod. Če se hrvatski Sokol bratsko sporazume s SJS, ga bo češkoslovaško Sokolstvo prično pozdravilo in naše veselje bo tem večje. Če pa bo tega sporazuma ne pride, bomo srečni, da moramo pozdraviti v Pragi v neskaljenem prijateljsko brate Jugoslovence, ki jih imamo tako radi, da nam njihova udeležba popolnoma zadostuje.

Darujte za Sokolski Tabor!

Zdravje je pol bogastva.

Za uspešno duševno in telesno delo ter za uspeh v življenju sploh, je človeku predpogoj telesno zaovojstvo. — Ne mučite svojega telesa pri vsakem koraku z trdimi usnjatimi petami, ker one povzročajo močne potresilaje. — Nosite tudi Vi **PALMA-KAVČUK** potplate in pete. Vi se potem ne bodele hoteli in kakor več odreči ugodnemu in elastičnemu koraku. — Palma-kavčuk pete so trikrat tako izdržljive in se ceneje kosusnje. 39 s

L. Mikuš
LJUBLJANA, Mestni trg 13
Izdelovalatelj dežnikov
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic
Stari dežniki se nanovo preoblečejo.

Težki, močni delovni konji

za vozove, kočije, enovprežnike

preskrbuje ceno 1311

Julio Hoffmann,

Cakovec, Jugoslavija, Tel. 31.

Pozor!

Zaradi razprodaje male zaloge vina iz zapuščine umrlega lastnika se toči v restavraciji »Bellevue« samo še kratek čas izborna vino po sledečih, izredno znižanih cenah:

Rdeče dalmatinsko liter po	10 Din
Rdeče štajersko liter po	12 Din
Prima belo vino (rizling) liter po	12 Din
Najboljši grašč. rizling liter po	14 Din.

Uprava zapuščine.

Sax Rohmer:

Rdeči detektiv

Seton je stopil k njemu, se spustil na koleno, da pomaga ujetniku, in tu je zapazil nekoga, ki sedi skrito na divanu za nadzornikom. Bil je to razkošno oblečen Orientalec. Dolge, slonokoščene bele roke je držal na kolenih in na desni roki se mu je svetil velik talismanski prstan. Obraz pa, nad katerim se je dvigal bel turban, je bil videti zelo inteligenten. Bil je krasen in nobena poteza na njem se ni ganila. Izpod košatih obrvi je hipnotično zrla dvojica izredno velikih oči.

— Moj Bog! je vzklil Seton in ga gledal ves zamaknen, dokler ni Kerry jezo dejal:

- Ko boste končali svojo kratko molitev, spomnite se name!
- Toda, Kerry... Kerry... za vami...
- Nimam oči zadaj na glavi!

Mehanični, a skoraj boječe se je Seton dotaknil rok na divanu sedečega Orientalca. Ženska v postelji je globoko vzdihnila, Seton pa je zajecjal:

- To je Kazma... Kerry... Kazma je... voščena soha!
- Tristo hudičev! je zaklel višji nadzornik Kerry.

42. poglavje.
Leto pozneje.

Na terasi modernega elegantnega poslopja v Heliopolisu, »mestu solnca«, ki je menda ena najstarejših človeških naselbin na svetu, je sedela skupina štirih ljudi in se pogovarjala v pričakovanju izrednega prizora, ki se nudi, ko žarki umirajočega solnca pojemajo v Libijski puščavi in ko vijoličasta svetloba polmraka pričara stari magični Egipt iz pepela pustinje.

— Da, je dejal Monte Irvin, leto dni je že minulo. Hvala Bogu, zdi se mi, da je že deset let. Čas je milostiv: izbrise boleti, a ohrani nam veselje.

Obrnil se je k svoji ženi, koje obraz, podoben nežnemu cvetu, je gledal iz bele kozuhovine. Lahno jo je gledal po roki in dobil v zahvalo ljubeč, napoj koketen pogled, v katerem je videl iskrenost in zadovoljstvo. Strašne muke, ki jih je prestala, so izvršile, česar noben evropski zdravnik ne bi mogel storiti, kajti nihče izmed njih

si ne bi bil upal upotrebiti tako drastičnih ukrepov. Kazmino društvo je delovalo s premišljeno krutostjo in z namenom, umoriti jo na način, da bi se zdelo njena smrt naravna. Oropali so jo zavijanja kokaina tako dolgo, dokler ni zmagala slednjič narava in je ostala pri življenju. Kazma jo je ozdravil njene strašne navade.

Monte Irvin se je obrnil k veliki, lepi dami, ki je sedela v pletenem naslonjaču poleg Rite.

— Nič pa ne bo moglo izbrisati iz spomina tega, kar ste storili za Rito in zame, je dejal, nič, gospa Seton.

— O, je odgovorila Margareta, srečna sem, da sem mogla pomagati.

Seton paša je sedel poleg svoje žene, ki je lahno zardela. Ravno kar sva se bila vrnila s poročnega potovanja in se nastanila v svojem stanovanju, kajti Seton je bil nameščen v Kairo.

Stresel je pepel s svoje viržinke in izjavil:

— Menda smo si več ali manj drug drugemu hvaležni za usluge, ki smo si jih medseboj izkazali. Margareta, tebe morda nikoli ne bi bil srečal, ako bi oni usodepolni večer ne zadel na tvojega bratranca v restavraciji Prince's. In Gray ne bi bil tako zamišljeno strmel skozi vrata restavracije, če bi gospa Irvin prišla na večerjo, kakor sta se zmenila. Vse si lahko uredimo v življenju, toda slednjič pa pride...

— Kismet! je vzklila njegova žena in se zvonko nasmejala. Zato bomo pred večerjo izpili kozarec na čast Kismetu!

— Dobro! je odvrnil Seton, vsi ga bomo veselo izpili, kaj Irvin?

— Dobro, je rekel Monte Irvin, toda saj veste, Seton, da sva Rita in jaz dolgo potovala. Potem ko mi je vaša žena izročila Rito popolnoma ozdravljeno, sva prepotovala marsikatero deželo. Ne vem, ali ste vi ali je višji nadzornik Kerry kriv, da je časopisje zelo na kratko poročalo o koncu Kazmine skrivnosti. Če se ne motim, sva v Colorado dobila nekaj novic o tem.

— O čem, gospod Irvin? je vprašala Margareta, ki se je naslonila proti njemu.

— O Mollie Gretni. Nekdo mi je pisal, da je ušla z nekim kavarniškim natakarnim, oženim očetom pehif otrok.

Seton se je prisrčno nasmejal, kakor tudi Margareta in Rita.

— Da, je dejal Seton. Zadnjič sem zvedel, da je uslužbenka v nekem baru v Portsmouthu.

Monte Irvin se ni smejal.

— Revica! je dejal resno. Njeno življenje bi bilo tako lahko koristno in srečno.

— Lahko, je odvrnil Seton, če bi imela moža kot je Kerry.

— Oho! je dejala Margareta. Veste, še jaz sem se zaljubila v višjega nadzornika Kerryja.

— Krasen dečko! je navdušeno pritrdil njen mož. Kazmina zadeva je višek njegovega zmagoslavlja.

Tu se je Monte Irvin obrnil k njemu.

— Vi ste pa tudi prispevali svoj del, Seton, je dejal mirno. Zadnje besede, ki mi jih je govoril višji nadzornik Kerry, preden sem zapustil Anglijo, so mi osvetile vaše delovanje. Toda dovolj o tem nočem da bi zardeli pred nami.

— Kerry gotovo nikoli ne bi zvedel, kdo je umoril Sira Luciena, je odgovoril Seton, če ne bi bil tvegal svojega življenja v oni podzemski kleti.

Rita Irvin se je prestrašeno zdržnila in potegnila svoj kožuh tesneje preko ram.

— Kaj se ne bi rajši pogovarjali o čem drugem, dragica? je zašepetala Margareta.

— Prosim, ne, ji je odvrnila Rita. Ne moreš si predstavljati, kako sem radovedna, da zvem vse malenkosti, kakor so se zares dogodile. Saj je Monte povedal, da sva odpotovala in potem ničesar natančnega nisva zvedela o dogodkih, v katere sva bila tako tesno zapletena. To že vem, da je bil Kazma voščen kip, postavljen na velik naslonjač iz ebenovine. Nikdar se ta soha ni premaknila, samo roko je dvigala; to kretanje je povzročalo potom mehanizma nekdo, ki je sedel v notranji sobi za soho. Toda kdo je bil to?

Seton je vprašujoče pogledal svojo ženo in ta je smehljaje pokimala z glavo.

— Prav! je dejal. Če me oprostite za trenutek, grem po svojo beležnico. Halo, pogled no, Gray prihaja!

Majhen dvosedesletni avto je prihitel po cesti iz Kaire in se ustavil pod teraso. Bil je voz, ki ga je imela Margareta, ko je izvrševala zdravniško prakso v Dover Streetu. Quentin Gray je izstopil, prijazno pomahnil z roko četvorici in kmalu se je pokazal pri vratih terase. Seton paša mu je šel nasproti.

— Zal prihajam pozno! je zakričal Gray, ki je bil še vedno živahen kot deček, čeprav je bil videti starejši in mu je polt močno potemnela. Šef me je zadržal.

— Kar pojdi k onim in sedi, mu je dejal Seton prijateljsko. Jaz grem po svojo beležnico: čitali bomo pred večerjo napeto zgodbo o Kazmini skrivnosti.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglaš strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Priveditvi

Pravilice

Opazujemo se enkrat na dan

večer pravilic

ki ga priredi Atena v mali dvorani Narodnega doma ob 8. uri popoldne. Pripravi ga Vanda Gostova. Vstopnine ni, pobirajo se prostovoljni prispevki v krije stroškov. 5938

Donašalko jedil

in eno zaščitno z dobrim sprejemom sprejme hotel Strukelj. 4632

Izkušena kuharica

zanesljiva in snažna, ki opravi tudi druga hišna dela, se sprejme takoj v boljšo hišo. Odra se nana na dela zmožna oseba. Naslov pove uprava »Jutra« 5936

Pošteno deklico

stara 14 let, sprejmo kot učenka v strojno pletenje. Naslov pove uprava »Jutra« 5934

pevska vaja

v »Glasbeni Matici«, soba št. 13. Bratje pevci, prosti, pridite veli — Zdravlj Zborovodja. 5988

Obri

Kovaška dela

vseh vrst izvršuje redno, solidno in po primeru cen v uradni, kovaški mojstri v Ljubljani. Zobjak. Preskrbi tudi kovaška dela 57

Slike za legitimacije

izdaje najhitreje fotograf Hugo Hibič, Ljubljana, Valvarzov trg. 188

Radio-klinika

popravlja sestave, deluje, slušalke in akumulatore. — Poinvent akumulatore. J. Gorco, Ljubljana, kreditna banka. 25-a II

STAMPILJE

T. RABIC Ljubljana KOLODVORSKA UL. 7

Pouk

Drivna konca, zasebno učilnice Gita Petal, Ljubljana, Valvarzov trg 6, pritožila. 5932

Instrukcija

lito se dijaki vije-ralci, ki bi poučevali dijake 4. razreda, razreda in francoskih, nemških, matematiki in fiziki. Namerno plačila dobi prav dobro večerjo. Ponudbe je poslati do 6. marca 1926 na upravo »Jutra« pod značko »Instrukcija« 5907

Strojepisje

Drivna konca, zasebno učilnice Gita Petal, Ljubljana, Valvarzov trg 6, pritožila. 5932

Službe

(išejo)

Prodajalka zanesljiva, moč, mešane stroka, popolnoma samostojna, želja namestiti v Ljubljani ali okolici. — Lahko tudi voditelja posredovalnice, korepondentka na upr. »Jutra« pod znako »Krovačevska« 5936

Službe

(išejo)

Prodajalka zanesljiva, moč, mešane stroka, popolnoma samostojna, želja namestiti v Ljubljani ali okolici. — Lahko tudi voditelja posredovalnice, korepondentka na upr. »Jutra« pod znako »Krovačevska« 5936

Trgovski pomočnik

mekane stroke, izurjen, se sprejme v večjo trgovino s mehanikom blagom na delu. Nastop 15. ali 20. marca. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 110. 4734

Mizar, pomočnika

sprejme takoj na delo Emil Koprivnikar, Ljubljana. — Bili mora samostojni delavec, posebno izurjen v izdelavi pohištva. Plača po dogovoru 4708

Brivskega

pomočnika

dobro izvedenega sprejme takoj Polonov Mihael, brivce v Trzinu. 4721

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja se Konsovej »Jutra«

Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarparja Fran Jesteršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani,